

DOLENTSKI LIST

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA OKRAJA NOVO MESTO

LASTNIK (IN IZDAJATELJ): Okrajni odbor SZDL Novo mesto — Izhaja vsak četrtek — Posamezna številka 20 din — LETNA NAROČNINA 900 din, polletna 450 din, četrletna 225 din; plačljiva je vnaprej — Za inozemstvo 1800 din oziroma 4 ameriške dolarje — TEKOCI RACUN pri Mestni hranilnici — Komunalni banki v Novem mestu št. 606-70/3-24

Stev. 13 (575)

Leto XII.

NOVO MESTO, 30. MARCA 1961

UREJUJE uredniški odbor — Glavni in odgovorni urednik Tone Gošnik — NASLOV UREDNIŠTVA IN UPRAVE: Novo mesto, Glavni trg št. 3 (vhod iz Dillančeve ulice) — Poštni predal Novo mesto 33 — TELEFON uredništva in uprave št. 127 — Nenaročenih rokopisov in fotografij ne vračamo — TISKA Casonisno podjetje »Delo« v Ljubljani

V jeseni nam je vreme lani močno nagajalo; mokrote je bilo ven in ven preveč, zato bo treba zdaj pošteno pohiteti, da dohitimo zamujeno. Spomladanska setev je zlasti letos nadvse odgovorna naloga; tudi družbene organizacije naj pomagajo zadrugam, da bo podpisovanje pogodb hitreje potekalo. Zadrugi svetli in vodstva zadrug pa naj pri tem ne zamudijo niti enega dneva!

Le 15 dni še preostaja

Le toliko časa je še do pomladanske setve, zato je potrebno hitro in odločno ukrepanje — Poslovne enote zadrug vse preveč čakajo na kmeta, zato je podpisanih še zelo malo pogodb — Strokovnjakovo mesto je sredi proizvodnje

25. marca je bil v Novem mestu občni zbor kmetijske skupine društva inženirjev in tehnikov. Zbor se je zaradi res tehničnega poročila upravnega odbora in strokovno bogatega poročila inž. Lojzeta Lovka o nalogah kmetijskih strokovnjakov v letošnjem družbenem planu izpremenil v plodno delovno posvetovanje. Vse, kar je bilo prebrano ali povedano, je bilo zelo kratko, pa vendar bogato po vsebini.

Kmetijska skupina DIT v našem okraju šteje 93 članov 29 inženirjev, 64 tehnikov in 2 izredna člana. Največ kmetijskih strokovnjakov je v novomeški občini (39), v posavskih jih je 39, le 17 strokovnjakov pa je v občinah Črnomelj, Metlika in Trebnje. Tu so vzrok slabi življenjski in de-

lovni pogoji. Letos bo število kmetijskih strokovnjakov naraslo za 100 odst., kajti te dni bo končalo blizu 100 mladih ljudi Srednje kmetijske šole za odrasle na Grmu in enako redno šolo v Mariboru.

V proizvodnji je zdaj zaposlenih več kot 50 odstotkov strokovnjakov. Se vedno močno primanjkuje specializiranih in kvalificiranih delavcev za obrate in ekonomije družbenih posestev in zadrug. Takoj je treba pričeti z izobraževanjem in specializacijo na delovnem mestu tudi v kmetijstvu. Kmetijskim strokovnim šolam moramo določiti status in jim zagotoviti sredstva bodisi v obliki, okraju ali z medobčinskimi prispevki. Ne smemo pozabiti, da kmetijski strokovnjaki niso samo izvedenec v stroki, ampak mora biti tudi družbeno politični delavec, saj uvajamo v kmetijstvu nove socialistične družbene odnose.

10,2 odst., v živinoreji 12,9 odst., v vinogradništvu 17,4 odst., v sadjarstvu pa 323 odstotni porast. Izpolnitev planskih nalog je v marsičem odvisna od vremena pa tudi od tega, kako se bodo kmetijske organizacije lotile proizvodnje.

Dosledno moramo uresničevati odloke o agrominimumu, povečati uporabo umetnih gnojil, zagotoviti dovolj sortnih semen, smotno izkoriščati in hkrati povečati površine v družbeni proizvodnji ter pričeti z asanacijo sadovnjakov in obnovi vinogradov. Najpomembnejša je živinorejska proizvodnja. Stalež govedo moramo letos povečati od dosedanjih 65 tisoč na 75 tisoč glav. Predvsem bomo povečevali prirejo telet, skušali pa tudi povečati molznost krav, ki je še sorazmerno nizka (povprečno 1.650 litrov). Povečani staleži govedi narekuje resno razmiselnje o proizvodnji krme, katere je že lani primanjkovalo. Zgodnja košnja in pridelovanje njivske krme bi lahko stanje izboljšala. Precej bomo povečali tudi svinjerejo, ki je lani malo upadla. Pogodbena

reja goved in prašičev je zaradi ugodnih cen za proizvajalce privlačna.

Velik delež družbene proizvodnje

Proizvodnja v družbenem sektorju se bo letos povečala za 69,2 odst. Posvetva niso več predmet kritik kot nekdaj, vendar je še mnogo pomankljivosti. Hektarski donosi so še vedno nižji kot v pogodbeni proizvodnji, čeprav so tam pogoj mnogo slabši. Mnogo pomeni živinoreja, zaradi zaostajanja krmske proizvodnje pa je pričakovati mnogo težav.

2900 ha obdelovalnih zemljišč imajo posestva in ekonomije, le KZ Metlika in KZ Žumberk še nimata svojih proizvodnih obratov. Zadruga imajo v zakupu 905 ha zemljišč. Konec leta je bilo na posestvih in ekonomijah 3700 goved (leta 1958 je 1200). Čeprav ni urejenih pitališč, je družbena proizvodnja dala lani na trg 860 goved. Siliranje krme se je povečalo, čeprav ne dovolj; povečati bo treba molz-

(Nadaljevanje na 2. strani)

Za resnično enakopravnost žene

Je bilo doslej še vse premalo truda vseh družbenih činiteljev, preveč pa je že načelnega, deklarativnega priznavanja te enakopravnosti — Zapiski z nedeljske občinske konference žena v Sevnici

Več kot 90 delegatk iz vseh krajev občine so se v nedeljo zjutraj zbrale v Sevnici na konferenco, kjer so se pogovorile o svojih problemih in delu. Posvetovanja se je udeležilo tudi večje število gostov iz okrajnih in občinskih vodstev političnih organizacij, medtem ko je zbranim ženam zapel pionirski pevski zbor. Razen recitatorke so žene pozdravili tudi sevnški pionirji.

Konferenco je začel predsednik obč. odbora SZDL Francel Avsee, nakar sta poročali tovarišici Marinka Hafner iz Zlata Vintar. Oba referata — prvi je obravnaval zgodovino ženskega gibanja, drugi pa položaj žene nekeč in danes — sta bila sprejeta z odobravanjem. Zgoščena razprava je zajela nato skoraj vsa področja udeleževanja naših žena in je v njej sodelovalo 14 delegatk in predstavnikov organizacij.

Razprava je pokazala, da so problemi žena več ali manj splošno družbeni problemi in ne zadevajo samo žene. Vprašanja, kot so stanovanska skupnost, varstvo otrok in vzgoja, delo krajevnih odborov na vasi, program organizacij SZDL, ustanavljanje klubov, igrišč, raznih

oblasti vse premalo žene, velja seveda tudi za sevnško občino. Precej perečih problemov je v stanovanski skupnosti, v zdravstveni zaščiti žena in mater z otroki in pod.

Izrečenih je bilo veliko koristnih in plodnih misli. Ali naj ostanejo le v zapisniku? Žene so sklenile, da jih je treba začeti uresničevati preko krajevnih organizacij SZDL; zahtevale bodo pravice, ki jim gredo na podlagi njihovega dela in deleža v naši družbi. Konferenca je ugotovila:

Preveč je že deklarativnega

priznavanja ženske enakopravnosti, premalo pa konkretnega truda vseh družbenih činiteljev za dejansko enakopravnost žene.

Delegatke so potrdile predlog okrajnega odbora SZDL za udeležbo 4 predstavnic žena našega okraja na zvezni konferenci, ki bo v Zagrebu. — Po konferenci so si ogledale pet filmov, s plodnega posvetovanja pa so odšle s trdnim sklepom, da bo naslednja pobuda za reševanje vseh ugotovljenih problemov vedno v njihovih rokah.

-ok-

Plan bo terjal resne napore

21,4-odstotno povečanje kmetijske proizvodnje (še upoštevamo predelavo, celo 29,7-odstotno) ni majhna stvar. V posameznih kmetijskih panogah nalaga plan naslednji porast proizvodnje: v poljedelstvu

73 novih strokovnjakov

25. marca zvečer je bila na Grmu v Novem mestu slovesnost ob zaključku prve skupine gojencev oddelka za odrasle na Srednji kmetijski šoli. Prisotni so bili sekretar OK ZKS Franc Pirkovič, predsednik OLO Niko Belopavlič, predsednik OZZ Tone Pirč, prejšnji direktor šole inž. Milan Bračič, predstavnik občine in družbenih organizacij ter proforskega zbora in tudi naši gojenci, ki so letos končali Srednjo kmetijsko šolo v Mariboru. Udeležba najvišjih domačih predstavnikov je dokaz, kako cenimo veliko pridobitev: prve v našem okraju izšolane srednje kmetijske kadre.

Direktor šole inž. Niko Rihar je v otvoritvenem govoru naštel vzroke, ki so narekovali ustanovitve šole, razne težave med poukom ter se zahvalil vsem, ki so šoli pomagali. Nove kmetijske strokovnjake, ki so pravkar končali šolo, je pozval, naj povsod dostojno predstavljajo zavod, ki jih je vzgojil, in naj se še naprej nenehno strokovno izpopolnjujejo. V šoli življenja in prakse, v katero stopajo, jim je zaželel kar največ uspehov.

Nato je najboljšemu učencu Marku Strbencu ter Francu Juvancu, ki je bil razen tega tudi organizator in vodja gojencev, podelil spominsko darilo šole. Proforskemu zboru in upravi šole se je nato v imenu gojencev zahvalil Franc Juvanc ter hkrati predal simbolična darila predavateljem Jožetu Perku, ing. Branku Vrbincu in Tonetu Potočniku.

Tovariš Franc Pirkovič je nato, na kratko povzeto, gojencem povedal: »Mladi kmetijski

strokovnjaki, čestitam vam za uspešni študij! Čakata vas dve veliki nalogi: še naprej se izpopolnjevati v stroki, da bi dobili iz zemlje čimveč, in postati družbeno politični delavci. Druga naloga je težja od prve, saj je prevzgojiti človeka najtežje delo, vi boste pa imeli vsak dan posla z našim kmetom. Uspešni boste le, če boste prepričani v pravilnost naše poti v kmetijski proizvodnji in socializaciji vasi. Zahvaljujem se vam, profesor-skemu zboru in vsem, ki so pomagali pri organiziranju šole. Se enkrat vam čestitam in vam želim, da bi bilo vaše delo uspešno!»

Izmed 90 gojencev (17 jih je bilo z Gorenjskega) je končalo šolo z odliko 13, s prav dobrim uspehom 23, z dobrim 39, z zadostnim štirje, 11 gojencev pa ima popravne izpite.

Vlado Lamut: »BEGUNCI« (litografija, 1941 — begunci, ki so ušli s Stajerskega na Dolenjsko)

Nas bo že kmalu 19 milijonov?

Dober gospodar vedno ve, koliko ima doma tega in onega, kar potrebuje za delo. Brez točnih podatkov si danes ne moremo več predstavljati napredka v katerikoli panogi in nič ni bolj razumljivo kot to, da si želi takega pregleda tudi država. Posebno se naša, ki ima izredno velik prirast prebivalstva. Zato se bo v soboto, 1. aprila, začel tretji povojni POPIS PREBIVALSTVA v FLRJ. Od zadnjega popisa, ki je bil leta 1953, smo doživeli hkrati z izredno velikim gospodarskim vzponom in razvojem države tudi velike spremembe v sestavi našega prebivalstva. Zato je glavni namen sedanjega popisa, da dobimo popolne in natančne podatke o številu prebivalstva in njegovi sestavi po spolu, starosti, narodnosti, šolski izobrazbi, poklicu, zaposlitvi, kvalifikaciji in vrsti drugih znakov, s katerimi bo mogoče dobiti kar najboljši vpogled v stanje prebivalstva in v značilnosti njegovega razvoja.

Za popis je določen odločilni trenutek, na katerega se nanašajo vsi podatki: to je polnoč med 31. marcem in 1. aprilom 1961, medtem ko bo popis trajal ves teden od 1. do 7. aprila. Popis prebivalstva je odgovorna naloga, ki je tudi ves prejel kot lahka. Na tisoče državljanov bo pomagalo pri tem pomembnem zbiranju podatkov okrajnim in občinskim popisnim komisijam. Popisovalci bodo obiskali sleherni družino, stanovanje in naselje v državi. Popisovalci bodo imeli po

V soboto zjutraj se začne popis prebivalstva, s katerim bomo v državi zbrali natančne in popolne podatke o številu prebivalstva in njegovi sestavi — Pred 8 leti nas je bilo skoraj 17 milijonov — V Evropi so od nas večje države SZ, Zah. Nemčija, Vel. Britanija, Italija, Francija, Španija, Poljska in Romunija — V Sloveniji se rodi vsak dan povprečno po 80 otrok, umre 40 ljudi, še več pa se jih seli — Nestirpno bomo pričakovali nove podateke o številu prebivalstva v našem okraju — Pri popisu bo sodelovalo 610 ljudi.

3 ali 4 različne obrazce (tiskovine), katere bodo izpolnjevali državljani sami ali pa s pomočjo popisovalca. Osnovni obrazec je popisnica, s katero se popisuje vsak posameznik. Gospodinjstvo se popisuje z gospodinjstvenim listom. V mestih, kjer bo hkrati tudi popis stanovanj, bodo imeli popisovalci tudi posebne stanovanjske liste. Razen tega bodo občine obnovile ob popisu svoje registre in bo zato za vsakega stalnega prebivalca nekega kraja splošno tudi poseben obrazec za register. Za vse delavce, uslužbenice in vajeve v podjetjih, ustanovah, delavnicah, zadrugah in pod. bodo izpolnjevali še posebni pomožni listi za odgovore na nekatera vprašanja v »popisnici«. Tudi te pomožne liste, ki so jih že izročili delavcem in uslužbenecem v podjetjih oz. ustanovah, bo treba oddati popisovalcem, ko bodo prišli v gospodinjstva.

Popisani bodo torej vsi ljudje, ki bodo ob času popisa na ozemlju naše države, ne glede na to, ali so naši državljani ali ne. V popisnih obrazcih je

mного vprašanj, na katera bodo morali ljudje odgovoriti. Morda se bo komu zdelo odveč, da bi na vsa vprašanja dajal odgovore. Toda to je dolžan storiti sleherni državljani; o tem je že lani decembra izšlo posebno zakonito določilo, ki obvezuje ljudi, da morajo ob popisu dati vse podatke, ki jih od nas zahtevajo obrazci.

Zanimivi podatki sedanjega popisa bodo znani že letos, saj nas vse zanima, koliko prebivalcev ima zdaj naša država. S pomočjo najmodernejših elektronskih računskih strojev bodo v Beogradu takoj začeli sestavljati zbirnike. Na področju Jugoslavije so bili doslej 4 popisi: leta 1921, 1931, 1948 in 1953. Pri zadnjem popisu je imela Slovenija leta 1953 1.504.427 prebivalcev, ki so živeli v 410.780 gospodinjstvih (družinah). Vsa FLRJ je imela pred 8 leti v današnjih mejah skoraj 17 milijonov ljudi (natančno: 16.991.449). Vsako leto pa se pomnoži prebivalstvo naše države za približno milijona ljudi; zato pričakujemo, da bomo kmalu dosegli številko 19 mi-

lijonov. Potemtakem sodimo med srednje velike države v Evropi.

Prebivalstvo v državi se seveda nenehno spreminja. Vsak dan se na primer v Sloveniji rodi povprečno po 80 otrok, 40 ljudi pa umre, medtem ko se jih še več seli. Zadnja leta se kmeti-ko prebivalstvo seli iz vasi v mesta in industrijske kraje, kar spet spreminja socialni sestav prebivalstva. Vse to bo sedanjemu popisu točno zajel in pokazal tudi vzroke močnega preseljevanja ljudstva v naši državi. — Razen podatkov, pomembnih za našo državo in gospodarstvo, bo popis hkrati tudi mednarodna obveznost naše države, ki je članica mednarodnih združenj za statistiko v okviru OZN.

V novomeškem okraju bo sodelovalo pri popisu 610 ljudi (popisovalcev, inštruktorjev, članov popisnih komisij in dr.).

OPOMORILO VSEM DRŽAVLJANOM: pripravite povsod rojstne podatke o članih družin (osebne izkaznice, rojstne liste oz. druge dokumente)! V mestih, kjer bodo popisana tudi vsa stanovanja, pripravite zapisnik o točkovanju stanovanj, ki ste ga dobili ob zadnjem ocenjevanju stanovanj! V dnevi od 1. do 7. aprila vas bodo obiskali popisovalci z navedenimi obrazci. Tiskovine lahko izpolnite sami, kdor pa tega ne bi znal, bo popisovalcu povedal podatke za odgovore na vprašanja. Pomagajte popisovalcem s tem, da boste še sami izpolnili kar največ obrazcev!

27. MAREC

Nemcev, ki so spravili pod svojo peto že večji del Evrope, se je zaustavil zaradi dogodkov v mali balkanski državi, ki je prisilila Hitlerja, da je moral za več kot mesec dni odložiti svoje načrte o napadu na Sovjetsko zvezo. Marč 1941 so pisali vsi večji časniki sveta: »Eno izmed najhujših ljudstev Evrope se je postavilo po robu novemu redu. Dogodek v Beogradu je zgodovinskega pomena...«

Zato lahko brez zadrege imenujemo 27. marec tudi prvi dan naše revolucije, uvod v težke, a slavne dni oborožene vstaje in zgodovinske odločitve, ko je vse ljudstvo enodušno odobrilo politiko naše Partije. Sedemindvajseti marec 1941 je našel našo Partijo pripravljeno. Bila je popoln gospodar položaja in visoko je dvignila nemadeževano rdečo zastavo revolucije v boj za novo Jugoslavijo. Bakla upora jugoslovanskih narodov, prizgana 27. marca 1941, je pogumno in ponosno svetila v temni svet lažjstvenega nacila.

V Krškem: samostojna poštna ekonomska enota

Nova avtomatska telefonska centrala bi stala 114 milijonov — Vprašanje ekonomskih telefonskih naročnin — Priključitev pošte iz Sevnice k ekonomski enoti Videm-Krško

Nedavno je bila v Vidmu-Krškem seja sveta za gospodarstvo ObLO, na kateri so razpravljali o pošti, telefonskih in telegrafskih službah. Seji je prisostvovala tudi direktorica PTT podjetja Novo mesto tov. Dragica Reme. Iz njenega obširnega poročila povzemamo, da je s 1. januarjem 1961 pričelo obratovati v Sloveniji devet podjetij, med drugim tudi v Novem mestu, ki vključuje 64 pošt. Predvidevajo, da bi bilo na območju okraja 5 osnovnih PTT enot, med drugimi tudi v Vidmu-Krškem. Samostojna ekonomska enota bo vzdrževala PTT manipulacijo in tehnično službo na področju ene ali več občin. Ta enota bo imela svoj sklad obratnih in osnovnih sredstev, pravilnike o razdeljevanju osebnih dohodkov in svoje organe upravljanja. Pri ustanavljanju samostojne enote v Vidmu-Krškem nastaja problem poslovnih prostorov. Zato bo potrebno zgraditi novo stavbo za PTT službo čimprej, kajti dobavni rok avtomatske telefonske centralne je 18 do 20 mesecev. Stroški za popolno avtomatizacijo telefonske centralne z gradnjo poslovnega prostora bi znašali 114 milijonov 800 tisoč dinarjev. Denar bi zagotovili z združevanjem sredstev okraja, občine in gospodarskih organizacij, s predplačilom stroškov za vključitev naročnikov v avtomatsko telefonsko centralo, z zagotovitvijo kredita podjetju za PTT promet Novo mesto in z združevanjem sredstev med podjetji PTT v republiki.

Pojavila se tudi vprašanje ekonomskih naročnin. Sedanji dohodki celotne telefonske službe ne krijejo lastnih stroškov. Naročniki plačujejo mesečno naročnino 3.200 dinarjev, v kateri so vrnjeni vsi 10-kanalni pogovori. Pri avtomatski telefonski centrali bi plačal naročnik razen naročnine 2.000 dinarjev, za vsak lokalni pogovor pa še deset dinarjev. V občini Videm-Krško je trenutno 113 naročnikov, na Senovem pa 33.

Pošta v Sevnici ima velike težave s prostori. Zato se name-

rava združiti z ekonomsko enoto v Vidmu-Krškem. Ko se bodo v Sevnici našli primerni prostori, se bo podjetje osamosvojilo.

Na posvetovanju je bila izražena želja, naj bi čimprej izboljšali medkrajno telefonsko zvezo. Sedanje stanje je zares nevarno. Zaradi tega se je že močno uveljavil izrek: »Če se ti mudi, pojdi peš, ker boš hitro opravił, če imaš čas, pa telefoniraj!«

Svet za gospodarstvo pri ObLO Videm-Krško podpira in priporoča zamisel graditve novega poštnega poslopija z avtomatsko telefonsko centralo. Drago Kastelle

S skupnimi prizadevanji

Na seji občinskega odbora SZDL v Novem mestu, bila je v petek, so člani razpravljali o kongresu SZDL Slovenije, o proizvodnih nalogah kmetijstva in o volitvah v nove zadržne svete.

Tako so sklenili načrtno sejanati člani in vse državljane o novih gospodarskih spremembah. V ta namen je pri Občinskem odboru SZDL pripravil poseben aktiv predavatelj, ki bo na bližnjih zborih volivcev tolačil nove ukrepe. Dalje bodo doživljali sekcije pri krajevnih organizacijah SZDL tako, da bodo postale v resnici najvažnejša oblika sodelovanja državljanov pri reševanju posameznih zadev.

Pomemben je tudi sklep, ki pravi, da bodo morale gospodarske organizacije v prihodnje še bolj gospodarno proizvajati kot doslej. Hkrati pa morajo močnejše uveljavljati vsestransko sodelovanje med kolektivi in komuno, zlasti pri zadovoljevanju osnovnih potreb državljanov. Tu naj bi imelo največje vlogo združevanje sredstev za reševanje skupnih komunalnih problemov. Socialistična zveza pa mora biti tudi močna opora pri krepitevi organov družbenega upravljanja in delavskega samoupravljanja, ter večjega družbenega uveljavljanja žena.

Ko so govorili o proizvodnih nalogah v kmetijstvu, so najprej razčlenili uresničitev načrta pogodbene proizvodnje. Ugotovili so, da je načrt rastlinske proizvodnje doslej uresničen le 20 odstotno, medtem ko je načrt

živinorejske proizvodnje celo presežen. V zvezi s tem so sklenili, da morajo kmetijske zadruge pospešiti sklepanje pogodb z proizvajalci.

Kar zadeva volitve v nove zadržne svete, ki bodo v novomeški občini 23. aprila, je odbor naglasil, da mora Socialistična zveza sodelovati pri kadroviski izbiri novih zadržnih svetov. Se posebej pa so poudarili, da je treba pri tem dati več poudarka ženskam — proizvajalkam, ki ustvarjajo dobro polovico kmetijske proizvodnje v občini. Zato meni odbor, naj bi bilo v novih zadržnih svetih vsaj 40 odstotkov žena.

I. Z.

Knjigovodja družbe-ne le kolektiva!

Preteklo soboto je bil v Novem mestu občni zbor Društva knjigovodij. V razpravi je razen članov društva in drugih gostov sodeloval tudi predsednik okrajnega odbora SZDL Viktor Zupančič, ki je med drugim dejal, da so strokovna društva danes zelo pomembna — vendar pa ne bi smela imeti samo strogo stro-

kovnega značaja, ampak naj bi imela tudi politično vsebino. Dalje je govoril o pravih knjigovodjih, o delitvi čistega dohodka in o razdeljevanju osebnih dohodkov ter poudaril, naj bo njuna vsebina takšna, da bo zagotovljena čimveč pravic pri odločanju vsakemu posamezniku. Dalje je govoril o pravih knjigovodjih.

Uspeli traktorski tečaj

25. marca je bil v Brežicah zaključen dvomesečni traktorski tečaj. Organizirala ga je domača KZ z namenom, usposobiti svoje traktoriste, ki se nimajo vozniškega dovoljenja. Zanimanje za tečaj pa je bilo ogromno, saj so se prijavili zanj tudi traktoristi Gozdnega gospodarstva, KZ Bizeljsko, Vodnega gospodarstva iz Brežic in še od drugod — skratka, za tečaj je prišlo okoli 50 prijav. Zaradi pomanjkanja prostorov pa je bilo sprejetih le 35 traktoristov. Tečajniki so pridobili precej teoretičnega in praktičnega znanja, potrebnega za

upravljanje s traktorjem in priključki. Na tečaj je poslala svoja inštruktorja tudi Industrija traktorja in motorna iz Beograda. Ta dva sta traktoriste teden dni poučevala o traktorju Ferguson in njegovih priključkih. Tečaj je vodil kmetijski tehnik Miha Zmave, ki je še lahke mehanizacije pri KZ Brežice.

S. M.

Avtomobil zavozil na nasip

26. marca je zavozil s avto ceste na nasip in tam trčil osebni avtomobil H-1644, ki ga je upravljal Drago Urban. Nesreča se je pripetila pri vasi Ormovlje. Na avtomobilu je škoda za 80.000 dinarjev.

Kolesar v avtomobil

26. marca se je na križišču v Gornji vasi zalezel mladoletni K. P. s kolesom v tovorni avtomobil. Otrok je bil laže poškodovan.

Poldrugi milijon škode

25. marca ob 12.30 uri je zagorelo gospodarsko poslopje Cirila Lomovčika iz Kamenja pri Senturpu. Iz gospodarskega poslopija se je ogenj preselil še na hišo. Požar je zaneel triletni otrok, ki je zakuril v gospodarskem poslopiju. Škoda je za milijon in pol dinarjev, medtem ko je bilo gospodarstvo zavarovano za milijon dinarjev.

Usodni strel

19. marca popoldne je mladoletni Z. B. z Rake obstrelil s pištolo mladoletnega P. A. Zadel ga je v roko, a tako nesrečno, da bo ostal P. A. zaradi nesrečnega strela invalid. Orožje sta mladoletnika našli v nekem zaboji med knjigami, s čim njim igrala in ga ogledovala, nista pa vedela, da je nabito. Nesreča je epomlin, da ne smemo puščati orožje v dosegu mladoletnikom.

PRIPOROČA SE ŠIVILJSKO PODJETJE METLIKA

S stavbnim in sobnim pohištvo zalaga domači in tuji trg
SPLOŠNO MIZARSTVO DVOR pri ŽUŽEMBERKU

SPREMEMBA VOZNEGA REDA

Od 1. aprila dalje bo vozil avtobus na progi KOZJE — BREŠTANICA — ZAGREB

po naslednjem voznem redu:

ODHODI:		PRIHODI:	
KOZJE	5.30	odhod iz ZAGREBA	ob 10.00
BREŠTANICA	6.21	BREŽICE	11.03
VIDEM-KRŠKO	6.31	VIDEM-KRŠKO	11.27
BREŽICE	6.54	BREŠTANICA	11.40
prihod v ZAGREB	7.45	KOZJE	12.35

Avtobus, ki pride v Kozje ob 12.35, ima direktno zvezo s Celjem — prihod ob 14.15. Avtobus vozi vsak dan.

AVTOBUSNI PROMET — CELJE

ZUNANJEPOLITIČNI TEDENSKI PREGLED

Titova pot prijateljstva in miru še ni končana, toda že je mogoče spregovoriti o njenem pomenu, čeprav se bodo posledice le sčasoma pokazale v vsej veljavi. Ko to pismo, plove »Galeb« ob zahodnoafriški obali proti Maroku. Za predsednikom Titom in njegovim spremstvom pa so že obiskali v Gani, Togru, Libiji, Gvineji in Maliju. Na vrsti so še Maroko, Tunizija in Združena arabska republika.

To so bili naporni dnevi, toda dnevi izpolnjeni z zadoščenjem in prepričanjem, da je politika, ki jo ubira Jugoslavija v svetu pravilna in modra. V teh dneh je Tito doživel veličastne sprejeme množice, saj je bil ponekod prvi evropski državnik, ki je prišel na obisk po osvoboditvi teh držav. Afrika čuti, kdo je njen prijatelj.

Toda ne gre samo za čustva. Gre za razumno politiko sodelovanja z osvobodjenimi narodi, za miroljubno koekzistenco, za varovanje miru v svetu, ki ga pretresa blokova naspredja in še vedno prehaja iz krize v krizo. Mali narodi niso več objekti tuje politike, ampak zavestni subjekt, ki ve kaj hoče in aktivno posega v svetovno dogajanje, ker hoče odločati o lastni usodi in sododločati pri velikih odločitvah današnje dobe.

Potemtakem naš predsednik s svojim obiskom v Afriki ni samo okrepil položaja Jugoslavije v mednarodnem svetu, ampak je storil uslugo tudi svetovnemu miru in razumevanju, saj niesar, kar je bilo storjenega, povedanega in podpisane med njegovo potjo, ni mogoče razlagati drugače, kot iskreno prizadevanje podpreti vse tiste sile, ki se borijo za mir, za lastno neodvisnost, za

boljše življenje in za enakopravnost med narodi.

In še nekaj je važno: Afrika se je to pot srečala z zastopnikom tiste Evrope, ki ni nikoli imela kolonij ne v Afriki ne kje drugje po svetu, ampak je bila da nedavnega še sama na pol kolonija. Da se Afrika tega dejstva zaveda, je prišlo nekajkrat do izraza na uradnih in neuradnih govorih in priložnostih.

Laoska kriza je v zadnjih tednih prerasla v pravi svetovni glavobol. Čedalje bolj je začela pritegovati v svoj vrtilnce oba bloka, tako da je nastala resnična

Westu na Floridi, več drugih sestankov, dopisovanje med Kennedyjem in Hruščevom in tako dalje.

Zdaj so si že vsi prizadeti priznali, da je rešitev laoske krize lahko samo politične narave. Z drugimi besedami, vsak vojaški poseg bi imel za posledico nevaren spopad, ki bi ga bilo zelo težko omejiti na Laos ali celo samo na jugovzhodno Azijo. To je bila prisiljena priznati celo ameriška politika, ki zelo razburjeno opazuje vojaške poraze svojih varovancev v Laosu — oboroženih sil prince Bun Uma.

POT MIRU

nevarnost za spopad v tem delu sveta. Kaže pa, da se vendarle nihče ne upa storiti usodnega koraka in neposredno intervenirati v Laos, ker bi to zelo verjetno imelo daljnosežne posledice za svetovni mir.

Trenutno je položaj takle: predsednik zakonite laoske vlade princ Suvarna Fuma je obiskal New Delhi, Pariz in London in se razgovarjal z najvišjimi državnihi teh držav o rešitvi laoske krize. Potrebna je obnovitev nadzorne komisije za Laos in takojšnje sklicanje konferenice štirinajstih držav, ki naj bi zagotovila Laosu dejansko nevtralnost med blokii. Sredi mrzelnega iskanja rešitve je posebno pozornost vzbudil sestanek med Kennedyjem, ameriškim predsednikom in sovjetskim zunanjim ministrom Gromikom v Washingtonu, dalje sestanek med Kennedyjem in britanskim premierom Macmillanom v Key

Toda medtem ko je slišati celo iz Washingtona optimistične izjave, je prišlo na konferenci Sveta ministrov zahodnega vojaškega pakta SEATO v Bangkoku do ostrih nesoglasij med francoskim zunanjim ministrom Couve de Murvillom in ameriškim zunanjim ministrom Deanom Ruskom. Prvi namreč ni hotel podpreti resolucije, ki bi v primeru z neuspehom politične akcije grozila z vojaško akcijo zahodnega sveta. Zmagala je osterjša smer, ki jo zagovarjajo ZDA, in ministri v Bangkoku so odobrili »bojovitejšo« izjavo.

Tako se med optimistične elemente mešajo elementi zaostrovanja, zmede in nezaupanja. Vse to še bolj zapleta položaj, ki še zdaleč ni rešen. Toda vprašanje je dozorelo. Tega se zavedata tudi oba bloka in to daje upanje, da bo krizo mogoče miroljubno odstraniti.

Kratke Z RAZNIH STRANI

■ Državni sekretar za zunanje zadeve Koča Popović je bil dva dni na uradnem obisku v Kanadi. Razgovarjal se je s predsednikom kanadske vlade Lesterjem Pearsonom in zunanjim ministrom Howardom Greenom. Našega sekretarja za zunanje zadeve so v Kanadi zelo tople sprejeli.

■ Teror portugalskih oblasti v Angoli se nadaljuje. Kljub temu ne zadovoljuje prebivalstva v tej afriški koloniji prestraš v množičen upor.

■ Kubanski nacionalni odbor za obrambo revolucije je pozval prebivalstvo, naj povsod uspešno odbojuje cesarjevega poziv je prišel po več sabotažah zarotniških skupin na Kubi.

■ Vrhovno sodišče Etiopije je izreko obsodo nad obtoženci, ki so lani decembra skušali izvesti državni udar. Nekdanji poveljnik cesarjeve garde Mengistu Nejav je bil obsojen na smrt.

■ Sovjetska zveza je uveljavila cenzuriranje poročil tujih dopisnikov. Še tiskovnega oddelka sovjetskega zunanjega ministrstva Harlamova je sporočil, da bodo od sedaj dopisniki lahko telefonirali svojim redakcijam z doma, iz hotela ali od kodkoli. Priporočilo pa je tujam dopisnikom, naj do odhoda iz ZSSR shranijo vse besedne svojih poročil, da bi se izognili »morebitnim nesporazumom«.

■ Sedmega aprila se bodo v Evliano ob Zeneškem jezeru začela pogajanja med francoskimi in alžirskimi zastopniki. Seveda bo to šele začetek uveljavljanja razgovorov za prekinitve ognja oziroma premirje v Alžiriji, ker je to pogoj — vsaj kakor poljujejo Francozi — za uspeh političnih pogajanj.

■ V Zenevi se nadaljuje konferenca delegatov ZDA, ZSSR in Velike Britanije o prepovedi poskusov z atomskim orožjem. Opazovalci menijo, da se bo ta konferenca letos le končala s sporazumom o prepovedi poskusov, na katerega svet že tako dolgo čaka.

■ Turška vlada je sklenila, da bo s prvim aprilom letos spet dovolila aktivnosti političnim strankam. Toda to je samo začetek delne politične dejavnosti, ker so javna zbiravanja še zmerom prepovedana.

Niti uravnilovka, niti preveliki razponi

tiva in na individualni delež v tem skupnem uspehu oziroma dohodku podjetja. Neurejeno nagrajevanje lahko pripelje do obeh skrajnosti ali do uravnilovke ali do prevelikih razponov. Razpon med osebnimi dohodki ne bomo administrativno omejevali, dopuščati pa smemo le tak razpon, ki bo zagotovil našemu gospodarstvu zadovoljivo učinkovitost, iniciativnost in dinamiko. Preveliki razponi lahko prav tako privedejo do negativnih pojavov, do slabega gospodarjenja. Zato moramo sicer spodbujati kvalificirano delo, pri tem pa ne smemo iti predaleč, kot se to tu in tam dogaja. Z demokratskimi sredstvi moramo uveljavljati na tem področju principe ki bodo v skladu s socialističnim pojmovanjem solidarnosti med delovnimi ljudmi.

V prehodnem obdobju, torej v času, ko bomo uveljavljali nov sistem delitve dohodka, bomo naleteli tudi na mnoge težave. Toda teh težav ne smemo odstranjevati na račun življenjskega standarda ljudi. Naš plan gospodarske graditve je tudi v tem petletnem obdobju napet in zato pušča razmeroma malo prostora za potrebne premike v delitvi med panogami in gospodarstvom in izven njega. Zato bi se uveljavile pojavitve težnje, da se take težnje dosežejo na račun življenjske ravni. Če bi dopustili, da bi se razmahnila take težnje (investicije za vsako ceno), bi se znašli v položaju, da bi prav tisti delovni ljudje, zaradi katerih smo sprejeli vse te ukrepe, prišli v neugodnejši položaj in bi se zato prav oni obrnili proti tem ukrepom. Seveda predvsem zaradi tega, ker ne bi razumeli njihove globlje družbene vsebine. V boju proti takim težnjam moramo biti zelo odločni, in uporabiti tudi gospodarske rezerve, ter uveljaviti druge ukrepe, da bomo premagali težave prehodnega obdobja, kot so na primer pretirane težnje po investicijah. V tem primeru bodo ostrejši administrativni ukrepi manj škodljivi, kakor če bi prepustili stvari stihiti in ogrozili življenjsko raven.

V tem sklopu vprašanj moramo biti pazljivi tudi do cen. Res, da uveljavljamo pri nas zakon ponudbe in povpraševanja, toda ob tem želimo imeti kontrolno nad cenami. To ni v nasprotju s proglašanjem svobodnega formiranja cen in prostega trga. Naš prosti trg je pogojni izraz. Naš trg ni takšen kot kapitalističen, to je anarhističen, izvenplanski. Nam gre le za odpravljanje plafoniranih cen, formiranje cen na podlagi ponudbe in povpraševanja pa se mora dogajati v okviru splošnih planskih proporcij. Cene se morajo oblikovati po stvarni ekonomski nujnosti, mi pa moramo preprečevati ekscese in špekulacije, s katerimi bi si radi nekateri pridobili neupravičene zasluge. Tudi to je ena izmed nalog državnih organizacij.

Le 15 dni še preostaja

(Nadaljevanje s 1. strani)

nost krav in uporabo umetnih gnojil, saj so jih posestva porabila lani le 610 kg na 1 ha. Letos morajo vključiti v družbeno proizvodnjo novih 1100 hektarov površin z zakupom in odkupom, posestva in ekonomije morajo izboljšati organizacijo dela in tehnološke postopke pri pridelovanju krme, siliranju in pitanju živine. Nagrajevanje po delu in skrb za izboljšanje življenjskih pogojev kmetijskih delavcev bosta povečala proizvodnjo in zmanjšala fluktuacijo, ki je dokaj občutna.

Pogodbena proizvodnja zaostaja

Pogodbena proizvodnja mora letos steti na 13.768 ha površin: v jeseni bomo posejali pšenico na 3525 ha, letos zredili 1500 mladih goved, 4270 odraslih goved in 20.100 pra-

šičev. Pri sklepanju pogodb je opaziti letos veliko manjšo razgibanost kot lani. Poslovne enote zadrug, nastale po združenju, vse preveč čakajo, kdaj bo kmet prišel podpisat pogodbo, namesto da bi pričele z odločno akcijo. Zadržni sveti in vodstva zadrug so o tem premalo razmišljala, zdaj pa potekajo že skoraj zadnje minute za pripravo spomladanske setve. Poslovne enote zadrug so nosilec proizvodnje, tam naj bodo skladišča, mehanizacija, tam naj kmet podpisuje tudi pogodbo in proda prešičke.

Primanjkuje nam krme in tudi za umetna gnojila smo poskrbeli zelo slabo, čeprav so bile zadruge pravočasno opozorjene. Izgovori »ni skladišč ne drže. Polščimo potrebne količine gnojil v sosednjih republikah! Pomanjkanje krme bomo lahko odpravili s pogodbeno proizvodnjo in v zakupom zemljišč ter tako dobili količine, ki jih potrebujejo družbeni obrati. Kmetu moramo z gospodarskim računom dokazati, da se mu pogodbeno proizvodnja izplača, pri zakupnem zemljišču pa ne zahtevamo 25-letne dobe, saj je lahko tudi krajša. Ker ni dovolj sredstev, se skušajmo s kmetom pogo-

voriti na odkup zemljišč v letnih obrokih s primerno obrestno mero.

Iz težav, ki se nam pogosto zde nepremagljive, je torej dovolj poti. Najvažnejše pa je: hitro moramo ukrepati, čas beži! Stiherno omahovanje in neodločnost nam lahko veliko škodita.

SOLIDNA IZDELAVA —

ZMERNE CENE!

KROJAŠKO PODJETJE TRÉBNJE

Priporoča se: HLADILNICA — Koper hlajenje in zmrazovanje prehranskih artiklov sedež DEKANI

»TOPOL«, lesna industrija ILIRSKA BISTRICA proizvalja turinje vseh vrst, mehi in trdi rezan les, embalažo za sadje in zelenjavo, pohištvo, lesno galanterijo

Vsa v stroko spadajoča dela opravi hitro, solidno in po zmernih cenah

»KOVINAR« NOVO MESTO

AVTOTURISTIČNO PODJETJE

»SLAVNIK« — Koper

Redne in izredne vožnje doma in v inozemstvu
Tovorni promet
Turistična služba
Remontne delavnice
Servis za DKW, VW, OM

GOSTINSTVO ŠMARJE-SEVNICA sprejme

kuharico za gostilno
»NA KRIZISCU« v Smarju pri Sevnici. Nastop službe 15. aprila. Samsko stanovanje zagotovljeno.

»AGROOBNOVA« — LJUBLJANA ČRTOMIROVA ULICA 4 sprejme

več traktoristov

za delo z goseničarji (kvalificirani strojniki ali vozniki »F« kategorije s prakso na goseničarjih). Nastop službe takoj ali pozneje. Zasluzek po učinku. Ponudbe sprejema tajništvo podjetja.

Srečanja z ljudmi in kulturno dejavnostjo

(Drugo nadaljevanje)

Prekratko je bilo

To je bila edina kritika 10-letnega solarija na koncu lutkovne predstave. Prosvetno društvo »Dragotin Kette« na učiteljsku v Novem mestu ima tudi gledališče ročnih lutk, ki deluje od leta 1952. V tem času so lutkarji učiteljske dali 153 predstav. Gostovali so 51-krat. V Mirni peči, Šmarjeti, Semiču, Sentlovrencu, na Ajdovcu in še 19 krajeh so našli. Sami izdelujejo tudi lutke, kuli- se in ostale rekvizite. Poleg tega so pomagali z načrti in na- sveti lutkarjem v Mokronogu, na Slatniku, v Stopičah, Cрномlju in drugje. Za vsako uprizoritev nove igrice imajo 20 in še več vaj.

Profesor Dušan Modic, vo- dja in režiser lutkovnega gleda- lišča, ki s posebno voljo in ve- likim znanjem vzgaja naraščaj- lutekarjev, nam je letošnji pro- gram takole opisal: »Pripravi- ljamo »Težave Peteršiljkove mame« in »Kralja Matjaža in Alenčico«. Prehajamo oder, ki je bil na predlagi izkušen je večkrat predelal. Zdej bo tre- ba vstaviti novo leseno ogrod- je. Predvidevamo več gosto- vanj, sodelovali bomo v Jugo- slovanskih pionirskih igrar in, če bo mogoče, se bomo udele- žili kongresa lutkarjev, ki bo baje jeseni v Ljubljani.«

Koliko otroških src so že raz- veselili Janko in Metka, Rdeča kapica in Radovedni Pavliha novomeških lutkarjev. In še bo zastajal dih, ko bodo mali junaki spet v nevarnosti, pa vendar razburjeni Markec vpraša: »Ali grem lahko še enkrat gledat?«

»Še pridite, tovariši!«

Občinski svet Svobod v Sevnici ima potujoči kino. 1958. so nabavili aparaturo, letos pa so dobili še avtomobil za pre- voze. Od centra odmaknjeni kraji željno pričakujejo »film- sko ekipo«. Njen prihod in predvajanje filma pomeni za- nje kulturno razvedrilo, morda

edino, ki jim je dosegljivo. Solške razrede in male dvorane do poslednjega prostora napolni staro in mlado. Pred filmsko predstavo seznanijo eki- pa obiskovalce s kratko vse- bino in opozori na idejne in umetniške vrednote filma. Tu- di jim napove naslednji film. Največje zanimanje je za fil- me z zabavno vsebino in za domače, predvsem slovenske filme. Lepo pa sprejemajo tudi umetniške filme, če le niso pretežki. Za izbor filmov skrbi programski svet pri občinskem svetu Svobod, ki skuša čimbolj upoštevati želje obiskovalcev. Vendar mu je prvenstvena na- loga vplivati na obiskovalcev filmski okus. Programskemu

Slavica Zorko, neutrudna bre- žiška knjižničarka

svetu pomagajo popularizi- rati dobre filme prosvetna društva na terenu. Velik po- men pripisujejo na občinskem svetu filmskim sekcijam.

V letu 1980 je potujoči kino predvajal 32 filmov. Vsak film je doživel več predstav v raz- nih krajih. Ogledalo pa si ga je tudi do pet sto ljudi. In ren- tabilnost? Drag prevoz jim po- vzroča neprijetnosti. Vendar poudarjajo, da kultura ni trgo- vina, kjer bi morali gledati sa- mo na finančni uspeh. Občin- ski ljudski odbor tudi mate- rialno podpira politiko sveta

Svobod, ki nudi filmske pred- stave tudi prebivalstvu najod- daljenejših krajev, kjer vstop- nina ne more kriti stroškov.

Fantiček, ki je imel srečo...

Nedelja dopoldne. Ustavili smo se v Brežicah. Imeli smo »bojni posvet«. Objekt našega napada je bil določen. Oboro- ženi smo bili s celim arzena- lom vprašanj za to reportažo. Veliko strategij pa je razbil desetleten deček, Morda se bo kdo smejal. Pa je bilo tako. Čisto mirno je šel po cesti s trobento pod pazduho. Nekaj nas je potegnilo za njim, saj smo se spomnili, da je v Breži- cah velika mladinska godba na pihala. In ta je postala mahoma objekt našega juriša. Posreden sicer, ker smo se želeli pripravi- ti, ali Brežičani o svoji god- bi sploh kaj vedo, ker se ne dela dolgo. »Ali več, kje igra- tale fantiček?« smo vprašali kar na cesti vrstnika njegovih let. »O vem, pri mladinski god- bi! Imel je srečo, da so ga spre- jeli. Saj smo se tudi drugi po- nujali, pa pravijo, da nimajo več instrumentov. Samo 40 so jih vzel.«

V kavarni smo obsuli z rado- vednostjo starejšega tovariša. »Te fante imamo radi. Ko bi jih v samo slišali, kako zagrai- jo! Pa kakšne lepe uniforme imajo!«

Ker nas je mikalo še nekaj podatkov, smo jo mahinili k to- varišu iz občinskega sveta Svob- od. Tam smo marsikaj zvedeli in se njihovo sliko smo dobili. 1. septembra 1959 so začeli. Di- rigent Ferdinand Kobal. Prvi nastop 29. novembra 1959. Sa- mo tri mesece vaj? Ampak ne pozabite, vsak dan. 1. maja 1960 prvi promenade koncert pred občino. V Novem mestu, v Krškem in v Bregini, so jih že poslušali. Tudi časopis je že pisal o njih. Sicer pa to zaslu- žijo, ker res delajo in so tudi že veliko pokazali. Odhajali smo prepričani, da prebivalci Brežic svoje godbenice cenijo in so navdušeni nad njihovim delom in sposobnostjo diri- genta.

Na valu 264,7 poje oktet Svobode s Senovega

Od tistega dne v letu 1945, ko je preko 80 članov pevskega zbora Svobode na Senovem pod vodstvom Milka Skober- nete, ki je zbor takrat vodil, prvič zapelo, pa do leta 1955, ko je Radio Zagreb pošiljal v eter ubrane glasove moškega okteta tega zbora pod vod- stvom Janeza Zupančiča, je bila trda pot. Občudovanja vredna vztrajnost ljudi, ki jim petje ne pomeni samo osebne zabave, ki nikoli ne vprašajo za honorar. Solško poslopje jim nudi gostoljubnost kot ve- ši kulturne dejavnosti na Se- novem. Kulturnega doma ni. Dolgoletna želja po njem se je lansko leto uresničila le do projekta, ki je še bolj podžgal upe, da bo letošnje vendar pri- benec rudnika in znani kulturni delavec pevovodja Janez Zupančič nam je o pevskem zboru pripovedoval:

»Naš zbor je do lani imel le- pe uspehe. Travnato celotni zbor ne vadi, vendar mislim, da bomo spet prav kmalu za- čeli. 1951. je v zboru nastal moški oktet, ki je samo 1954. priredil 24 samostojnih koncer- tov. In potem vsako leto, do- ma, na Bledu in njegovi oko- lici, v Majšperku, Dobrni, Ve- lenju, Krmelju, Trebnjem, Vel. Laščah. Dvakrat smo šli na Hrvaško, snemali smo za Ra- dio. Letos pripravljamo kon- cert doma in nastop na reviji rudarskih moških pevskih zbo- rov v Trbovljah.«

Srečno in veliko uspehov!

»Repertoarni svetovalec«

»Knjige imam že od nekdaj rada. Morda so mi bile prva igrača.« je preprosto povedala članica okrajnega sveta Svobod Savica Zorkova iz Brežic. Zve- davi obiski je nič posebno ne razvesele. Dela v brežiški knjižnici že od 1946. To je vzorna osrednja knjižnica, ki je iz skromnih sredstev nastala po njenem prizadevanju. Ne- no izpopolnjevanje — sedaj ima 4487 knjig — in širjenje knjige je postala Savičina živ- ljenjska naloga. Njen odnos do ljudi privlači. V knjižnico radi prihajajo mladi in starejši tu- di iz najoddaljenejših vasi v občini. Vsakdo nekaj najde, vsaj toplo besedo, če že knjige ni zanj. Zahajajo po nasvetu režiserji in igralci. Tega na- vduši za izbrano igrjo, druge- mu spet odsvetuje. »Repertoar- ni svetovalec« so jo v šali na- zvali režiserji na okrajnem se- minarju, kjer je predavala. To- liko dramskih del jim je raz- členila, da bi morali nekaj let režirati, če bi hotela vse od- igrati. Obiskuje vaje in pred- stave igralskih dručin v občini in pomaga. Vodi občinski dramski svet. Nikoli ni nje- nega imena na plakatih, pa je

vendar bila že tolikim pred- stavam soustvarjalec. Tih se veseli uspehov, h katerim je pripomogla. In koliko je ra- dosti v njej, ko ji pridejo mla- di izvajalci pripovedovat o po- srečenih prvih odskih kor- akih, ve in občuti samo ona. Bila je tudi med prvimi, ki je razumela potrebo uvajanja no- vih oblik. Z ostalimi člani predsedstva občinskega sveta si je močno prizadevala, da bi v Brežicah ustanovili prepotre- ben klub. Kljub oviram verja- me, da se bo ideja uresničila vsaj, ko bo prenovljen dom LP. Njena posebna odlika, ki jo vs- cenijo, je vestnost, s katero izvršuje naloge.

(Konec prihodnjič.)

Vlado Lamut: SESTANEK (Bruxelles, 1960)

ARHEOLOGI V DOBOVI

Pretekli teden se je začelo doslej najboljše arheolo- ško izkopavanje v Dobovi pri Brežicah. Pri izkopičanju gra- moznice, ki se nahaja izven Dobove tlik ob hrvaško-sloven- ski meji, so našli na gro- bove z žganim pokopom. Da bi preprečili uničenje teh grobov, so se v zadnjih letih večkrat organizirali manjša zaščitna izkopavanja, pri ka- terih je bilo doslej odkritih že nad 300 grobov. Ker je gro- bišče še vedno ogroženo za-

rad gramoznice in je obseg grobišča znan, so se odločili, da letos odkrijejo celotno gro- bišče in ga tako rešijo pred uničenjem. Na pobudo Zavoda za spomeniško varstvo LRS je v ta namen dal potrebna fi- nančna sredstva Sklad za po- speševanje kulturne dejavnosti LRS. Ker bo treba prekopati precejšen kompleks zemljišča, bo izkopavanje trajalo pribli-žno dva meseca. Dela vodi dr. France Staré, docent ljubljans- ke univerze, ki je že doslej

izkopal v Dobovi ob pomoči slovenskih in hrvaških stude- tov arheologije. To izkopa- vanje predstavlja lep primer medrepubliškega strokovnega sodelovanja.

Računamo, da bomo pri le- tošnjih delih odkrili več sto grobov, ki nam bodo ob koncu izkopavanja dali precej jasno sliko življenja ljudi, ki so tu- kaj pokopavali svoje mrtve nekako pred 3000 leti. To je prazgodovinsko obdobje, ki ga v naših krajih označujemo kot prehod iz bronzaste dobe v najstarejšo železno dobo Slo- venije. Obenem je to čas, ko se na naših tleh udrli, oblikuje in razvije ljudstvo Ilirrov, ki čez nekaj stoletij doseže višek svojega razvoja prav na Do- lenjskem. Letošnji izkopavanje v Dobovi in v Drnovem, ki se bosta nadaljevali meseca junija, pomenita doslej največje arheološko delo v Posavju.

Vsako zase bo velik prispe- vek ne samo slovenski, temveč tudi jugoslovanski arheologiji.

Tone Knez

Prizadevnost brežiških gimnazijcev

Brežiški gimnazijci nočejo za- ostajati v delu za drugo mladino. Mladinski aktiv izdaja ciklosti- gran list, ki objavlja dela mladih literatov ter obvešča o dogodkih in vseh problemih gimnazij. Dijaki so pripravili tudi dve igrici, s katerima so prvič nastopili prejšnji teden. »Zupanova dila- ka« je pritegnila starejše občin- sive, mlajši pa so se ogreli za enodejanko »Včeraj popoldne«, ki obravnava problem vračanja mladega človeka v življenje, na- kar starejši zaradi preobličja de- la dostikrat pozabljajo. Igrici sta bili dobro naštrnjani. Mladi igralci so se kar dobro znašli na odru, nekateri pa so se prav odlikovali.

Blizja se konec šolskega leta. Tega se dobro zavedajo tudi bre- žiški maturanti. Zgodilo jih je nekoliko strah zaključnega izpi- ta, toda kadar govor o matu- rantskem potovanju po domo- vini, pozabijo na vse skrbi. Ze- sedaj skrbno abirajo denar za to potovanje. Zaprili so za pomoč tudi nekatera podjetja in orga- nizirali tradicionalni maturantski ples. Upajo, da bodo do konca leta zbrali dovolj denarja, da bo- do lahko spoznali številne kul- turne in zgodovinske spomenike na- še domovine.

Lepo darilo šoli

Kmetijsko-gospodarski šoli v Kostanjevici na Krki je Kmetijs- ka zadruga poklonila večje šte- vilno strokovnih knjig s področja kmetijstva, nadalje vrsto piroč- nikov in več letnikov revij So- cialistično kmetijstvo, Sadjarstvo, Vinogradništvo in vrtinarstvo ter Stočarstvo.

Prav tako je upravnik KZ Ko- stanjevičev tov. Karlo Kuntarič poklonil del svojega honorarja za predavanja v Kmetijsko gos- podarski šoli domači pionirski zadrugi.

V soboto in nedeljo je imel moški pevski zbor KUD Sko- pice prvi samostojni koncert. Fantje so pred domačo publi- ko zapeli nekaj zborovskih in narodnih pesmi ter dosegli lep uspeh. Če upoštevamo, da je bil pevski zbor ustanovljen šele proti koncu lanskega leta, zasluži odlično oceno. Skupno s pevskim zborom je nastopila tudi manjša dramska skupina, ki je naštrnjirala spevoigro

»Vasovalci«. Največ zaslug za uspešno prireditev ima pevovo- dja Franc Baškovič, ki je bil hkrati tudi režiser. Zaradi preobremenjenosti pa je reži- ser v glavnem skrbel za pe- tje in na račun tega nekoliko manj skrbil posvetil režiji, kar je povzročilo manjšo dinamič- nost. To bi se dalo seveda še popraviti in bi lahko pričeli gostovati po okoljskih krajih.

-lom-

Pripravljajo se na revijo

Tokrat se oglašamo pionirji za Bučke, ker bi radi povedali kaj o svojem delu.

V okviru našega odreda »Jo- ško Sašek« imamo več kro- kov: lutkovni, dramski, fol- klorni, sadjarsko-vrtnarski ter šahovski. Lutkovni krožek je naštrnjir v tem letu tri igrice: Debelo repo, Pavliho v sti- ski ter Meh za smeh. Lutke izdelujejo pionirji sami. Dra- mski krožek je za novo leto pripravil dve igrice: Dedeč Mrz prihaja in Snežuljico, za 8. marec pa igrico Na predvečer.

Sahovski krožek sestavljajo predvsem pionirji višjih raz- redov. Že večkrat so tekmovali s pionirji škočjanske šole. Pri delu jih vodi Marjan Hrova- tič. Pod njegovim vodstvom dela naša šolska zadruga, ki je med najdelavnejšimi v občini.

Morda bi morali že v začet- ku omeniti naš pevski zbor, ki uspešno nastopa na vseh praznikih, zdaj pa se priprav- lja na občinsko pevsko revijo. Vodi ga učitelj Milka Mur- geli. Prav njej se moramo zahvaliti tudi za uspešno delo naše pionirske organizacije. V počastitev 20-letnice revolucije pripravljamo pod njenim vo- dstvom javno oddajo »Pokazi, kaj znaš!« Kako bo prireditve uspeša, bomo pisali drugje.

Pionirji osnovne šole na Bučki

Učiteljica Milka Murgelj pri- pravljajo pionirje na Bučki za občinsko pevsko revijo

MNOGO HRUPA ZA NIČ

Ko smo lansko jesen v Novem mestu ustanovljali Kettejev klub, nih najbrž nihče pričakoval, da mu bo predla tako trda. Tako ni niti bilo potrebno misliti, saj so že dejstva govorila dovolj jasno. Kar pogledamo, za kaj je šlo! Na Dolenjskem smo namreč dolgo pričakovali nekoga, ki bi zbral ljudi, tiste mlade, ki umerjajo korake v svet literature in si- karnstva ter jim dajali napotke pri nadaljnjem delu. To nalogo naj bi opravil Kettejev klub, ki je na prvih sestankih napravil res pester in obsežen delovni načrt. Če nadalje pogledamo, kdo so bili člani, lahko kaj hitro ugo- tovimo, da je do razpada šel ko prej moralo priti. Že na ustanov- nem sestanku smo lahko na pr- ste presteli vse, ki so prišli z na- menom, da klubu nekaj dajo, tiktati pa se ob tovariški kritiki razvijajo. Ti so potem tudi red- no prihajali na sestanke, dokler smo jih imeli. Zal jih je bilo ta- ko malo, da ni in ni šlo. Ko bi morali sestaviti določen delovni načrt in se odločiti za ta ali oni način dela, so polagoma skopne- li tudi ti.

Rešitev kluba je bila: vključiti se je treba v delo Mladinskega kluba, pri tem pa ostati samo- stojna sekcija s svojim progra- mom in svojo izbiro dejavnosti. V posebnem dogovoru med pred- stavnik obeh klubov je bila po- udarjena medsebojna pomoč: Kettejev klub naj bi namreč za ob- skovalce Mladinskega kluba pri- pravil razna predavanja in bra- ne večere, kar bi mladini ne- dvomno zelo koristilo. Do tega kluba ni prišlo. Morda smo bili pri- pa ni prišlo. Morda smo bili pri- nam je šlo bolj za samostojno delo. Rezultat tega »samostojne- ga« dela pa so kmalu dokazali, da smo bili v napadni poti, saj denega literarnega večera nismo napravili niti ena. Lahko tudi po- udarimo, da je bilo tudi to »zme- tano skupaj na hitro reko.« (do tega je zaradi neznanja čla- nov moralo priti), morda tik

O gostovanjih v Novem mestu

Ze drugo leto nas obiskujejo igralci Mestnega gledališča iz Ljubljane. Novomeškemu občin- stvu se predstavljajo z domačimi in tujsimi odskimi deli. »Novo- tek« smo zelo hvaležni, da omogoča gostovanja ljubljanskim umetnikom. Morda bi bilo prav, da bi igralce nagradili vsaj še s svetjem in ne samo s ploska- njem.

Kot reden obiskovalec gleda- lskih predstav pa včasih opazim prav nič kulturno obnašanje ob- cinstva (zlasti na galeriji). Prav bi bilo, da bi pri prodaji vstop- nice nudili obiskovalcem tudi gle- dališki list s kratko vsebino igre. O odskem delu bi se obiskoval- ci lahko seznanili še na raznih gledaliških pogovorih. Če bi do- segli vse to, prav gotovo ne bi bilo med predstavami raznih ne- všečnosti.

Ker je za prireditve zanimanje med občinstvom precejšnje, bi bilo prav, če bi nekateri pono- vili. Morda bi uvedli tudi abon- ma, o katerem je bilo že večkrat govora. Urediti pa je treba tudi prodajanje vstopnic, ki je v me- stu še vedno predmet kritike.

-jurm-

Pred razstavo ljudskih umetnikov

Svet Svobod in prosvetnih društev okraja Novo mesto si je za letos zastavil tudi svoje- vrstno in vsekakor hvaležno nalogo: pripraviti razstavo na- ših ljudskih umetnikov s pod- ročja novomeškega okraja. Občinski odbori Svobod in PD so dobili potrebna navodila in že zbrali precej prijav. Raz- stava bi bila najprej v Novem mestu, potem pa še v drugih večjih krajih.

Zakaj bi bila taka razstava potrebna in primerna? Pri- viti zato, ker tudi prizade- vanje naših ljudskih umetni- kon-slikarjev, kiparjev in dru- gih spada v ljudsko prosvetno delo. Drugič, da bi dobili pre- gled nad tovrstno dejavnostjo na področju okraja. In tretjič, da bi dela naših ljudskih umetnikov pokazali ljudem in jim s tem dali priznanje, ki bi bilo hkrati pomoč pri njho- vem nadaljnjem delu in raz- voju.

Takozvana ljudska umetni- ška tvornost, delo ljudskih umetnikov, ima vsekakor svoj lep in vreden pomen v narod- nem kulturnem in prosvetnem življenju. Kajti umetnost ne

ustvarjajo in oblikujejo le umetniško šolani ljudje, ne zgolj kiplarji, slikarji in drugi, ki imajo za sabo umetniške akademije, marveč tudi tako- zvani amaterji. In kakor imajo v naših igralskih dručinah pa v orkestrih odlične igralce ali glasbenike amaterje, od ka- terih je marsikateri močan »nadpovprečen«, tako se naj- dejo tudi amaterji-likovniki, ki so izraziti talenti. Pojem ljudska umetnost, ljudski umetnik ima še zmeraj žla- ten prizvok in zlahko vsebi- no, zlasti pa izredno bogato tradicijo. Spomnimo se slik na končnicah panjev, raznih po- dobarskih izdelkov, rib na pi- sanicah, nekaterih svojstvenih izdelkov lončarstva itd. Ce- prav ni ljudsko umetniško ob- likovanje danes več tako živo kot včasih, mu pa vse koren- ne le niso usahnile. To ne ve- lja zgolj za posameznike, am- pak tudi v kolektivnem smislu (pisanice, veznine in podobni izdelki ljudske umetnostne obrti, zlasti v Beli krajini). Razstava v Novem mestu naj čim več tega zbere in poka- že.

Po svoji vsebini naj bi raz- stava ljudskih umetnikov in ljudske umetnosti imela dva dela: v prvem bi razstavili tako imenovane »čiste« umet-

niške stvaritve posameznih avtorjev — slike, kipe, v dru- gem pa izdelke ljudske tvor- nosti, več ali manj kolektivne in »uporabne«, za katere je treba zbuditi zanimanje zlasti pri naši turistični propagandi. To so »spominki«, če jim že damo to ime — razni lončarski de- delki, pisanice, veznine, be- lokranski lesenci iz slame in podobno, zlasti tisti, ki nosijo čim močnejši osebni znak in poudarek svojega oblikovalca, ljudskega umetnika. Saj naj bi bila ta razstava predvsem pri- kaz individualnega prizadeva- nja in ustvarjanja naših ljud- skih umetnikov.

Razstava bi bila poleti ali v začetku jeseni, zato naj občin-

ski odbori Svobod in PD zbe- ro prijave in dela za razstavo, za vse morebitne nasvete (kar velja tudi za ljudske umetnike same) pa se lahko obrnejo na Okrajni svet Svobod in PD v Novem mestu.

Zaključek politične šole v Krškem

Mladinska politična šola je nedavno končala delo. 19 mla- dincev je uspešno opravilo izpite. Ob zaključku so organi- zirali izlet v Ljubljano, kjer so si ogledali muzej NOB, grobnico narodnih herojev, to- varno Litostrojo, stavbo Ljud- ske skupščine LRS in drugo. Delavska univerza je 21.

Mladina v Artičah je zelo delavna. Na rednih, dobro obiskanih sestankih se tudi izobražuje. Sami pripravljajo predavanja. Imajo elektrifirani gramofon. Resno so se oprijeli kulturno-prosvetne dejavnosti. V Artičah, Brežicah in Dobovi so igrali zahtevno Budakovo dramo »Meteža«, ki jo je naštrnjir dalar Jože Molan. Ponekod je bil obisk sicer slab, kar kaže, da mladino ponekod še vedno bolj vlečejo filmi kot igre. Hoteli so gostovati še na Bizeljskem, vendar tam ni bilo obiskovalcev. Vrnili so se. To jih ne bo potrolo. Upajo pa, da bodo imeli drugič na Bizeljskem kaj več sreče. Na sliki: Igralci »Meteža« (Foto: Martin Zupančič)

NAROCITE SI DOLENJSKI LIST!

POVERJENIKE PREŠERNOVE DRUŽBE

obveščamo, da je rok za vpisovanje članov zaradi knjiž- nega sejna v Mariboru in Ljubljani podaljšan do 5. maja 1961.

Posebej opozarjamo na sklep Glavnega odbora, da bo vsak član poleg 6 knjig in koledarja prejel brezplačno še knjigo »Petletni perspektivni plan FNRJ«, napisan v poljudni obliki.

Namesto dveh reprodukcij bo Prešernova družba iz- dala 4. Člani bodo lahko izbrali eno izmed njih, in to: Grohar: Macesen, Mihečič; Partizanska kolona, Vesel; Družina ali Pavlovce; Pokrajina. Reprodukije bodo večje kot letošnje.

Vabimo poverjenike, da s tem seznanijo državljane in jih pridobijo za članstvo.

Prešernova družba

DOLENJSKI LIST naj ne manjka v vaši družini v domovini

ŽENA IN DOM ★ SODOBNO GOSPODINJSTVO ★ ŽENA IN DOM ★ SODOBNO GOSPODINJSTVO ★

Vključujemo se v družbeno dejavnost

Zapiski z nedeljske občinske konference žena trebanjske občine

26. marca je bila v Trebnjem občinska konferenca žena. Okrog 80 žena in gostov, med katerimi smo opazili tudi sekretarja okrajnega odbora Socialistične zveze Romana Ogrina, je v živahni razpravi odločno spregovorilo o težavah, ki jih imajo žene pri vsakdanji dejavnosti in družbenem uveljavljanju.

Kakor so poudarila uvodna poročila, je zlasti v trebanjski občini veliko teh problemov. Načela, naj se v sodobni družbi uveljavijo tudi žene, so žal še v mnogih primerih tako ozka, da ne zajamejo niti pov-

prečja ženske dejavnosti. Domneve pa, da je njeno mesto le v kuhinji, torej v domačem gospodinjstvu, so neustemeljene, saj žena prav tako spremlja domačo in svetovno družbeno in politično dejavnost, in največkrat z bolj tihimi posluhom kakor moški. Kljub temu pa tega ne upoštevamo, saj so na primer v Oblo v Trebnjem le tri oddelne in tudi v raznih komunističnih in kaj več.

»ZNEBIMO SE OBCUTKA MANJVEDNOSTI!«

Razumljivo je, da žene po tradiciji še vedno dajejo prednost moškemu, dasiravno bi morale v določenih primerih same najti boljše rešitve. Tako je le malo žena zastopanih v šolskih odborih, združnih svetih, organih družbenega in delavskega samoupravljanja, skratka povsod, kjer srečamo njihovo dejavnost. Seveda bodo morale v prihodnje ukrepati bolj samozavestno in se zlasti pri volitvah v združne svete in drugod potegovati za kandidature iz svojih vrst. »Dokazati moramo, da smo tudi mi sposobne odločati o gospodarskih vprašanjih,« so naglasile.

»ZA DELO SMO PROSILE, ZASLUŽKA PA NI BILO!«

Zaposlitev žena je v trebanjski občini še vedno pereče vprašanje. Primerne ženske delovne delavnice niso. Vendar predvidevajo, da bo stvar le nekako urejena. Še letos bodo v Trebnjem zgradili pletilski obrat. Na Mirni razvijajo tovarno hranil, v kateri bo zaposlenih okrog 95 odstotkov žena. V sklopu tega živilskega obrata bodo pridelovali tudi povrtnine. »Prej smo prosile za delo, zdaj pa zahtevamo! Prej smo dobivale plačo, ki ni bila večja od napitnine, zdaj zahtevamo tudi socialno zavarovanje. Zahtevamo, da se vse to uredi!«

»VZGAJAJMO OTROKE IN SKRIBIMO ZA DRUŽINO!«

Žena podpira tri vogle v hiši, pravi pregovor. Se vedno je mati tista, ki skrbi za družino. Včasih je tudi najboljša svetovalka pri domačem gospodarstvu. Skrbi, da se njen otrok vede spodobno. Ona gre največkrat v šolo na roditeljski sestanek. Na konferenci so še posebno poudarile skrb za otroke in njihovo vzgojo. Otroci naj bo preskrbljeni doma in v šoli.

Se vedno je precej primerov pijančevanja v družini. »Zakaj moramo stalno trepetati pred možmi-pijanci? Kaj je treba, da otroci mirno starše?«

»KAJ JE BOLJ POTREBNO V KNEŽJI VASI: TELEVIZOR ALI POPRAVILO SOLE?«

Tako je vprašala delegatka iz Knežje vasi. »Kako je z zdravnikom v Mokronogu? Ali ga bodo kdaj imeli?« so spraševale žene iz Mirenske doline. Vrsto težav so povedale v razpravi. To je še enkrat potrdilo, da se za probleme žive zanimajo in jih poskušajo razvozlati.

»VKLJUČIMO SE V DRUŠTVA IN ORGANIZACIJE!«

Medtem ko so razpravljale o stanovanjski skupnosti, varstvu otrok, zaposlitvi itd., so poudarile, da jim gre pomembna vloga v društvi in organizacijah. V gasilskih društvih je na primer 100 članov.

DPM so ustanovili v Šmarjeti

V nedeljo, 26. marca, so v Šmarjeti ustanovili Društvo prijateljev mladine. Na ustanovnem obnem zboru, ki se ga je udeležilo skoraj 100 ljudi, razen tega pa tudi nekaj gostov, se je vpisalo 59 novih članov. Med novimi člani je več mladincev, kar dokazuje, da bo delo steklo organizirano. Izvolili so upravni in nadzorni odbor, ki bo v prihodnje sklical prvo skupščino, na kateri se bodo pogovorili o določenih nalogah društva in DPM tudi registrirali. V organizacijo bodo vključili še več prebivalcev, hkrati pa se bo vsak naročil na glasilo DPM. Občani iz Šmarjete so namen in pomen te organizacije dobro razumeli, zato lahko pričakujejo, da bo delo uspešno.

D. P.

Temno krilo in pepita bluza z imitacijo moške kravate. Tudi pentlje so letos priljubljene

Pišee: brez milijonov...

Osnovna organizacija Rdečega križa je s sodelovanjem vsega prebivalstva pomagala šoli do sodobne kuhinje in jedilnice

Morda sestava z gornjim naslovom se ne bi bilo v Dolenjskem listu, če nas ne bi prejšnji teden osnovna organizacija Rdečega križa iz Pišec v brežiški občini povabila na otvoritev novo urejenih prostorov šolske kuhinje.

»Dve sto petdeset otrok imamo v šoli, prostorov za šolsko kuhinjo pa ni bilo, čeprav so nujno potrebni...« je začel tovarš Stanko Ostrelč, prizadevni upravitelj nastajajočih osemletke v Pišecah, lepega vinorodnega kraja v bližini Globokega. Morda bi ugibali še več let, ko bi delajo marsikje drugje, kako bi prišli do šolske kuhinje in obednice, če ne bi bilo v Pišecah sposobne in delovne osnovne organizacije RK. Ta pa se je lotila dela z izredno vnemo:

Leta 1959 so začeli domačini, člani RK in drugi vaščani s prostovoljnimi delom poglabljati prej neuporabne, zanemarjene stare šolske kleti. Prvi so prišli na pomoč lovci, potem mladina, učiteljsvo, vaščani in vsak večer so kar tekmovali, kdo bo naredil več. Kmetije so prispevali precej lesa, zastoj so vozili les, pesek in gramoz. Pionirji so pogodovali in zaslužili 54.000 dinarjev, za kar so spet kupili les. Vrednost zemeljskih del in voženj je znašala prav gotovo več kot 250 tisočakov. Leta 1960 so začeli z zidarskimi deli, po krajšem zastoju pa so v pozni jeseni dela izgotovili. Zdaj imajo šola v Pišecah moderno, sodobno opremljeno šolsko kuhinjo, sobo 10 krat 6 metrov, ki bo jedilnica in hkrati po potrebi tudi družbeni prostor za vaše sestanke in družabnost. Šrambo bodo spremenili v delavnico za tehnični pouk — skratka, veliko delo je rodilo lepe uspehe. Šola in vsa njena okolica je ponosna na lepe prostore.

Ze v tej zimi je bilo v novih prostorih več zdravstvenoprosvetnih tečajev; zadnji je zaključilo delo v petek zvečer, ko je 34 tečajnicam predaval prof. inž. Ivo Zobeč s filmom. Brez naporov novih prostorov seveda niso dobili javno je treba poudariti pridno in navse pozitivno delo članov RK v Pišecah, ki se niso ustajali nobenega dela in so vztrajali do

Neutrudna prosvetna delavca, pobudnika napredka v Pišecah: Stanko in Ivanka Ostrelč

prispevali okrajni odbor RK (670.000 din), občini odbor RK v Brežicah pa 414.000 din. Tako je »iz malega raso velikos« in samo vztrajnosti ter nesebični delavnosti organizatorjev dela je treba pripisati zaslugi, da imajo zdaj Pišee sodobno kuhinjsko učilnico, lepo jedilnico in stranske prostore. Šola ima tudi televizor in tako vse pogoje, da bo še boljše pouk.

V soboto zvečer so si nove prostore ogledali predstavniki brežiškega Oblo, organizacij, zdravstveni in prosvetni delavci in domači zastopniki krajevnega ter šolskega odbora, krajevnega urada, zadruge in Rdečega križa. Vsi so pohvalili lep uspeh organizacije RK in pišecke šole, tovarši Molan, predsednik šolskega odbora, pa je posebej zahvalil za vso pomoč, s katero je bilo mogoče uresničiti dolgoletne želje Pišec.

Tg.

Tudi v Podgorju se rade zberejo

Podgorje obsega več zaselkov in leži pod prijazno Liso, ki je privlačna izletniška točka, znana po vsej domovini. Tod prebivajo ljudje, ki se zares trudijo za življenjski obstoj. Zemlja je nerodovita, lapornata, zato je pridelek bolj pičel. Ljudje so pridni, hrepenijo pa po izobrazbi in kulturi. To dokazuje dejstvo, da so vse prireditve, ki so od časa do časa v podgorjski šoli, zelo dobro obiskane. Razen šolske ni nobene dvorane, kjer bi se lahko ljudje kulturno izživljali, niti ne primerne prostora za sestanke in proslave.

Pred nedavnimi prireditvami za 8. marec privabila v šolo mnogo žena od blizu in daleč. Ceravnice je bilo zelo slabo vreme, so kljub temu prišle in z zanimanjem poslušale upraviteljeve besede, s katerimi je obrazložil pomen ženskega praznika in roditeljskega sestanka, ki je bil hkrati.

V imenu pionirjev je učenec drugega razreda Stanko pozdravil mamicine in žene, pionirke višjih razredov pa so

Tečaj za snažilke

Okrajni zavod za napredek gospodinjstva v Novem mestu bo organiziral v aprilu tečaj za usposabljanje snažilk javnih ustanov. Teoretična in praktična snov tečaja bo obdelana v 20 urah (dvakrat na teden po 3 ure). Zavod sprejema prijave do 5. aprila, stroški tečaja pa bodo znašali 1500 dinarjev za osebo.

V nedeljo na Mirni gori

Dom na Mirni gori nad Sečičem postaja čedalje priljubljenejša izletniška točka. Zadnje nedeljo je bilo obiskalo 116 gostov; od teh je bilo tri četrtsko obiskovalcev iz Novega mesta. Vedno več ljudi prihaja sem na izlete tudi iz Kočevja in drugih krajev. Okrajni zavod za socialno zavarovanje v Novem mestu je sklenil z upravo doma pogodbo za oddih izčrpanih delavcev in delavk — zavarovancev OZSZ, ki bodo preživali v prijaznem domu po 20 dni. Postrežba v domu je na višini, razgled v Mirne gore in poilete v njeni prečudoviti okolici pa je svojstveno doživeti, vredno majhnega truda za vzpon na »strehu Bele krajine«.

nic, v RK pa je žena precej več. Na tečajih so z zanimanjem spremljale predavanja. Odslej se bodo vključile v vse organizacije, ženska društva pa bodo s temi organizacijami kar najtesneje sodelovala.

V trebanjski občini je torej veliko problemov. O njih so na nedeljski konferenci spregovorile tudi žene. Kaj bi bilo treba napraviti in česa ne bi smeli pozabiti, vedo tudi pristojne oblasti in organizacije. Ali so odgovorni o tem že dovolj razpravljali ali pa bodo žene spet govorile o podobnih vprašanjih tudi na prihodnji ženski konferenci?

Upamo, da bo odgovor na zadnje vprašanje ugoden. Ugotovitev je zdaj dovolj; potrebni so hitri ukrepi za zboljšanje naštetih problemov.

Ivan Zoran

Pred kratkim so v Globokem uspešno zaključili dva zdravstvena tečaja, ki ju je priredil krajevni odbor RK. O zdravju na splošno so predavali zdravniki iz Brežic, o čistočih in redu v hiši pa učitelj iz Globokega. Razen tega so tečajnice dobile napotke, kako morajo negovati bolnika. Zaključek tečaja so združili s proslavo dneva žena. — Krajevni odbor RK v Globokem se zahvaljuje vsem predavateljem in hkrati želi, da bi bilo tam še več zdravstvenih predavanj. (Slika predstavlja globoko tečajnice in predavatelje. Foto: Baškovič, Brežice)

KVALITETNO
MODNO PERILO
V MODERNIH PASTELNIH BARVAH
PROIZVAJA

„Nada Dimić“
ZAGREB

DOBITI
V VSEH TRGOVINAH
V NOVO MESTU

ŠPORT ★ TELESNA KULTURA ★ ŠPORT ★ TELESNA KULTURA ★ ŠPORT ★ TELESNA KULTURA

Telesno kulturo vskladiti z družbenim razvojem

V nedeljo dopoldne so se v sejni dvorani OLO v Novem mestu zbrali delegati vseh telesnovzgojnih organizacij v občini Novo mesto z namenom, da ustanovijo občinsko zvezo za telesno kulturo in da se zdaj — pred kongresom slovenske telesne kulture — pogovorijo o vseh problemih, ki tajejo te organizacije. Konferenco je začel sekretar Občinskega odbora SZDL Dusan Zupanc, referat o aktualnih problemih telesne kulture v občini pa je podal tajnik Okrajne zveze Partizana Franc Miklec. Med gosti smo med drugim opazili tudi predsednika sekretariata Partizana Slovenije in Sportne zveze Slovenije Leopolda Kresca, predsednika OK Nika Belopavloviča člana CK LMS Vlada Breznika, sekretarja Obč. komiteja ZKS Mira Thorzevskega in predsednika OK LMS Slavka Dokla.

V referatu in razpravi so razčlenili vrsto problemov, ki zadevajo telesno kulturo v novomeški komun. Ti so predvsem v pomankanju telovadnic in drugih športnih objektov, strokovnih kadrov, materialnih sredstev za redno delo društev in podobno. Ugotovljeno je bilo, da je bil v novomeški komun na telesno kulturnem področju dosežen velik korak naprej in da je živahna dejavnost v zadnjem obdobju »krivi VII. zlet« Bratstva in enotnosti, ki je dal pobude za uspešnejše delo ne samo v Novem mestu, ampak v vseh občinah našega okraja.

Med najbolj delovne organizacije v občini na tem področju nedvomno sodi Partizan, ki ima v osmih društvih blizu 1500 članov. Od tega zajema samo novo-

meško društvo blizu 650 članov. Druga najmočnejša organizacija, ki je po svojem delu in uspehih znana širom po Sloveniji, so taborniki, ki imajo v treh četah in enem odredu preko 500 članov. Tudi keglarji in streška organizacija sodita med zelo močne in delavne, medtem je športna organizacija organizacijsko, kadrovske in številne šibke. Razen teh delujejo še šahovska in planinska organizacija, ter klub za konjski šport v Šentjerneju.

Navzile številnim uspehom na telesno-vzgojnem področju, pa vsteno še ni takega napredka kot bi bil lahko. Uspehi zaostajajo za možnostmi, posebno pa za potrebami. Čuti se, da telesna kultura prepočasno sledi družbeni razvoju in da se težje prilagaja novim pogojem. Telesna kultura ne zadostuje potrebam, ki nastajajo z vedno hitrejšim družbenim razvojem ter z razvojem produktivnih sil in odnošev. Naloga bližnjega kongresa slovenske telesne kulture bo, da najde nov pot, po kateri bo telesna kultura hitreje napredovala in lažje dohitevala gospodarski in družbeni razvoj. Telesna kultura postaja pri mladini nepogrešljiva, je pravzaprav del njenega življenjskega standarda. Prav zato se družba tebeje zanima za čim boljše in popolnejše telesno vzgojo državljanov, ker le zdrav, spreten, vzdržljiv in odporen delavec koristi družbi.

ENOTNA POT

Bližnji kongres bo moral rešiti vrsto problemov. Tako kot se

Franc Pučko: 9 pravilnih za DL!

Ko smo pregledali izide nogometnih tekem pretekle nedelje, torej tistih, ki so bile na stavnem listku Sportne napovedi, smo presenečeni ugotovili, da je naš predstavnik v novem komunističnem novemski, znani novomeški športni delavec in bivši državni reprezentant v odbojki, pravilno uganil 9 rezultatov in da je predstavnik drugih listov, ki imajo največji uspeh naših predstavnikov v tekmovalju listov, pričakovali samo, da bo ta uspeh postavil naš list na prvo mesto, toda tudi predstavnik drugih listov so bili točraj zelo uspešni.

Vrstni red v nedeljskem kotur: Večer 10 zadetkov. Dolenjski list, Delo in Gorenjski glas 9 zadetkov. Potei in RTV 8, TT in ljubljanski dnevnik 7 ter Celjski tednik in Slovenski Jadrin 6 zadetkov.

Vrstni red po vseh kolih je naslednji:

1. Potei 59 točk, 2. Dolenjski list 58 točk, 3-4. Večer in Gorenjski

Rokometaši iz Krškega zmagali v Celju

V nedeljo, 26. marca, je bil v Celju rokometni turnir, na katerem so sodelovali: Partizan iz Celja, prvak celjske rokometne podzveze ZSD Celje in Partizan iz Vidma-Krškega. Prvo mesto so osvojili igralci iz Vidma-Krškega, Partizana iz Celja — Polji so premali z 11:3, ZSD Celje pa z 12:11.

V nedeljo, 2. aprila, priredi Partizan rokometni turnir, na katerem bodo razen domačega sodelovali prvaki celjske in ljubljanske rokometne podzveze.

Niko Zibret

Pretekli teden so v Crnomlju in Brežicah izvedli občinski predkongresni konferenci, na katerih so razpravljali o vseh težavah in potrebah, ki jih imajo v telesni kulturi. Na konferenci v Crnomlju, kateri so razgovorili o vseh težavah in potrebah, ki jih imajo v telesni kulturi. Na konferenci v Brežicah, kateri so razgovorili o vseh težavah in potrebah, ki jih imajo v telesni kulturi.

Najvažnejše je to, da je telesno kulturno gibanje v zadnjih mesecih, posebno pa po lanskem »Zletu bratstva in enotnosti«, močno zraslo in da je na novi poti. Razne se zaradi vedno večjega razvoja, političnih in oblastnih organov izboljšujejo; vendar pa ne manjka pomanjkljivosti, ki jih bo treba odstraniti, če hočemo, da bo telesna kultura v Brežicah se hitreje napredovala. Osnredni problem so kadri in finančna sredstva. V cel občini so samo trije poklicni telesnovzgojni strokovnjaki, kar je obutno premalo. S pametno štipendijsko politiko občine bi ta problem lahko odstranili.

Tamraje glede finančnih sredstev je že običajno, v bodeče pa bo položaj verjetno boljši, ker se bodo vsa sredstva iz občinskega proračuna in iz prispevkov delovnih kolektivov stekala v poseben sklad OBZTV, ki bo ta sredstva pravilno razdeljeval po delu in potrebah. Sekretar obč. komiteja ZK in predstavnik SZDL sta naglasila, da bo pomoč občine v bodeče še večja, vendar pa je zmotno misliti, da bo odslid denarja v izobilju. Crnomljska občina ni gospodarsko močna.

Pomanjkanje kadrov v brežiški občini

Tudi na občinski konferenci v Brežicah, kateri so razen delegatov telesnovzgojnih organizacij prisostvovali tudi predstavniki občine in političnih organizacij ter Okrajne zveze iz Novega mesta, so ugo-

razvijajo gospodarski, kulturni, politični in drugi pojavi v skladu s socialističnimi zakonitostmi družbenega razvoja, se morajo razvijati tudi ustrezni pojavi na področju telesne kulture. V socialistični družbi je telesna kultura enoten pojav. Za njen skladni razvoj skrbi družbena skupnost kot celota s svojimi organi. Razen občinskih svetov za telesno kulturo kot oblastnih organov, se v občinah vedno bolj pojavljajo tudi občinske zveze za telesno kulturo kot družbeni organi. Ponekod so se zelo uveljavile in upamo, da bo tudi novo ustanovljena občinska zveza v Novem mestu opravila pričakovana in izpolnila svoje naloge, ki so v tem, da usmerja in spremlja telesno-kulturno dejavnost, da skrbi za razvoj materialnih temeljev za vse dejavnosti, za izgradnjo objektov, da razpolaga razpoložljiva finančna sredstva, da skrbi za vzgojo kadrov, skupnost šolskih športnih tekmovalnih in manifestacij v občinskih merilu. Organizacijsko strukturo vsake občinske zveze za oblikuje skladno s lastnimi pogoji in s potrebami, sklicatelji kongresa pa predlagajo, da bi imeli v vsaki občinski zvezi tri notranje organizacijske enote in sicer: skupnost šolskih športnih društev, skupnost društev za rekreacijo in skupnost tekmovalnih športnih društev.

Posamezniki se s tako strukturo povsem ne strinjajo. V razpravi smo slišali mnenja, da manjka skupnost partizanskih društev in ali naj pomeni neupoštevanje skupnosti partizanskih društev. Vse to mnenja, ki so jih izrekli predsednik sekretariata Partizana in v Sportne zveze Slovenije Leopold Kresc, ki je med drugim dejal:

»Primarna je dejavnost, organizacijske oblike pa so sekundarne pomena. Zato ne kaže povečevati katerokoli oblike organizacije, ki ima tradicijo ali je nima. V zadnjih 30 letih se je pri nas toliko dogodilo, toliko spremenilo, da postajajo nekatere organizacijske oblike zavora za napredek. Nič ne rečem tiste — vsake, ki stoji na nekem staršem pozicijah, ki dopušta in podpira centralistično upravljanje, diktiranje od zgoraj. Kongres bo postavil to, kar postavlja jo desetine konferenc, na katerih imamo v zadnjih 30 letih ustvarili organizacijam ugodne pogoje za delo v telesni kulturi in da se programske oblike sprejemajo tne, ki bodo zadovoljevale slehernega državljana, da bo v tej možnosti, ki jih bomo dali, našel svoje zadovoljstvo in si izbral panogo, kjer se bo hotel izživljati. Kar se tiče organizacije, mislim, da je čisto vzporedna

»V razpravi so omenili še problem strokovnega kadra in zelo pereč problem materialnih sredstev organizacij. Pomanjkanje denarja v marsikaterem društvu povzroča veliko škodo, da se ne zaspusti. Tudi s strokovnimi kadri je zlasti na podeželju težko. V večini šol ni niti enega učitelja za telesno vzgojo, kaj tebe, da bi imel dva, da bi lahko lotili pouk za fantje in dekleta. Večji poudarek bi bilo treba v prihodnje dati šolskim športnim društvom, razen tega pa bi morali v šolah nekateri posamezniki (na srečo so taki primeri že redki) spremeniti svoj odnos do športnikov — dijakov.

Ob koncu so se delegati soglasno odločili za enotno občinsko zvezo za telesno kulturo in izvolili 25-članski upravni odbor. Razen tega so izvolili tudi 9 delegatov za prvi kongres slovenske telesne kulture.

»Ob koncu so se delegati soglasno odločili za enotno občinsko zvezo za telesno kulturo in izvolili 25-članski upravni odbor. Razen tega so izvolili tudi 9 delegatov za prvi kongres slovenske telesne kulture.

»V samih Brežicah so posebno pereč problem prostori za zimsko vadbo. Oddelki se med tednom ne morejo zvrstiti v edini telovadnici, zato nekateri vadijo celo ob nedeljah. Tudi stadion, ki še ni popolnoma dograjen, bi bilo treba redno oskrbovati, ker bo sicer tudi mladina imela sicer tudi mladinska delovna skola, ki je predlagal predstavnik mladine, da bi stadion dogradili.

Med občinskimi telesnokulturnimi organizacijami je najmočnejši Partizan, organizacijsko močni pa so tudi keglarji. V zelo težkem položaju so nogometaši, ki imajo težav več kot prejšnji.

Po soglasnem sklepu da ustanovijo enoten organ — Občinsko zvezo za telesno zgojo, so izvolili 15-članski odbor in za predsednico zveze Avdevo. Razen tega so izvolili delegate za okrajno konferenco na bližnji kongres.

stvar, kako se kakšno društvo imenuje, odloča pa je pravstavo, ki program sprejema. Cisto brez potrebe je govoriti, kaj se ukline in kaj se ne ukline. Ni treba nič ukiniti in nič novo postavljati. Važno je, da se zlo počista zveza za telesno kulturo tak organ, ki idejno usmerja ta pokret in da je ta koordinacijski organ enoten. Tu ne moremo deliti, da bi bila za nogomet posebna linija in za telovadbo spet posebna — tu so skupni interesi, zato mora biti v okviru ene občine vodilni organ enoten, deli pa se po strokovnih linijah. Nič ne nima pravice z vrha diktirati, da mora ravno tako biti in nič drugače. Gre za to, da ni važno kakšno ime organizacija nosi. Sem za to, da se vsi klubi preimenujejo v Partizana, ali pa v kar hočejo. Važno je to, da mladina v teh organizacijskih oblikah najde svoje mesto in zadovoljstvo. Zaradi nas lahko obstaja še ravno tak Partizan v Beogradu, nas nič ne moti, stvar društev in terena je, kako bodo sprejemali, če se jim bo hotelo nekaj z vrha diktirati.

Tovariši Kresc je imel v mislih zadnji plenem Partizana Jugoslavije, na katerem so obsodili sklicatelje kongresa slovenske telesne kulture, češ da hočejo ukiniti Partizan, hkrati pa je odgovoril posameznikom, ki jim te stvari še niso povsem jasne. Naloga je poljski se nejasnosti glede nagradjanja športnih inštruktorjev in posameznih vrhunskih športnikov ter o nujnosti, da se v delovnih kolektivih in šolah bolj zainteresirajo za telesno kulturo.

»V razpravi je sodeloval tudi predsednik OLO tov. Belopavlovič, ki se je omejil na pridobitev zleta in polemiko okoli gradnji športnih objektov. Poudaril je, da so kritike nekaterih posameznikov in celo odborov OLO neutemeljene, ker Novo mesto kot gospodarsko, kulturno in politično središče Dolenjske — ne glede na zlet — potrebuje take objekte (še posebej zato, ker se bo Novo mesto v bližnji prihodnosti gospodarsko in številno še okrepilo. Mladina take objekte potrebuje, zato bi morale take kritike odnesti. Sedaj je kompleks umanjanih športnih objektov več ali manj zaključen, v mestu pa bi nujno potrebovali še večji objekt za aktivnost v zimskem času.

»V razpravi so omenili še problem strokovnega kadra in zelo pereč problem materialnih sredstev organizacij. Pomanjkanje denarja v marsikaterem društvu povzroča veliko škodo, da se ne zaspusti. Tudi s strokovnimi kadri je zlasti na podeželju težko. V večini šol ni niti enega učitelja za telesno vzgojo, kaj tebe, da bi imel dva, da bi lahko lotili pouk za fantje in dekleta. Večji poudarek bi bilo treba v prihodnje dati šolskim športnim društvom, razen tega pa bi morali v šolah nekateri posamezniki (na srečo so taki primeri že redki) spremeniti svoj odnos do športnikov — dijakov.

Ob koncu so se delegati soglasno odločili za enotno občinsko zvezo za telesno kulturo in izvolili 25-članski upravni odbor. Razen tega so izvolili tudi 9 delegatov za prvi kongres slovenske telesne kulture.

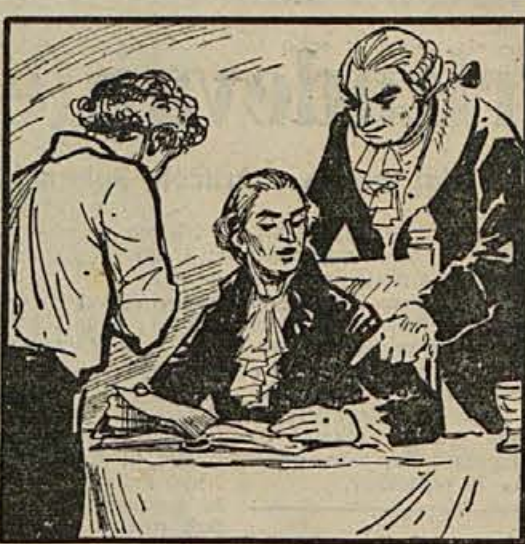
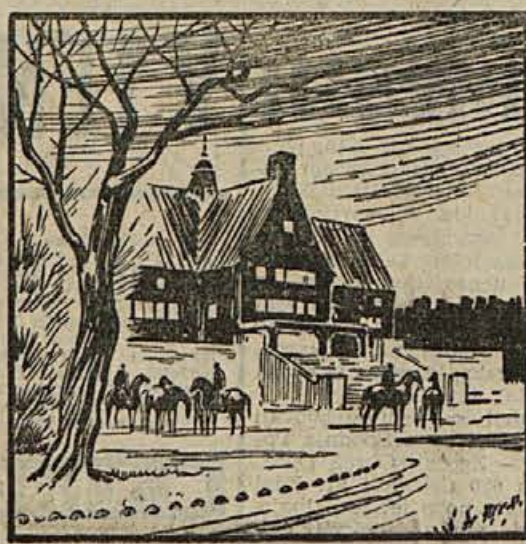
»Ob koncu so se delegati soglasno odločili za enotno občinsko zvezo za telesno kulturo in izvolili 25-članski upravni odbor. Razen tega so izvolili tudi 9 delegatov za prvi kongres slovenske telesne kulture.

»V samih Brežicah so posebno pereč problem prostori za zimsko vadbo. Oddelki se med tednom ne morejo zvrstiti v edini telovadnici, zato nekateri vadijo celo ob nedeljah. Tudi stadion, ki še ni popolnoma dograjen, bi bilo treba redno oskrbovati, ker bo sicer tudi mladina imela sicer tudi mladinska delovna skola, ki je predlagal predstavnik mladine, da bi stadion dogradili.

Med občinskimi telesnokulturnimi organizacijami je najmočnejši Partizan, organizacijsko močni pa so tudi keglarji. V zelo težkem položaju so nogometaši, ki imajo težav več kot prejšnji.

Po soglasnem sklepu da ustanovijo enoten organ — Občinsko zvezo za telesno zgojo, so izvolili 15-članski odbor in za predsednico zveze Avdevo. Razen tega so izvolili delegate za okrajno konferenco na bližnji kongres.

Tudi v Črnomlju in Brežicah NOVI OBČINSKI ZVEZI

29. Roparji so se vkrcali na ladjo, ki jih je pripeljala v bližnji zaliv, in odnesli pete. Potem smo se moški vrnili v krčmo. Povedal sem jim, da so odnesli tolovajski denar in da so menda hoteli najti nekaj drugega, kar sem stlačil v naprtni žep. »Če hočeš, lahko daš zavitek meni,« je dejal nadzornik, jaz pa sem ga želel izročiti doktorju. Vsi skupaj smo odšli v vas. Obiskal sem se mater, in že smo zajahali konje. Eden jezdecem me je vzel k sebi, sedel sem za njim v sedlo in odjezdili smo v dir.

30. Zdravnika nismo našli doma, pač pa na graščini, kamor nas je napočila njegova gospodinja. Tam sta nas sprejela graščak Trelawney in doktor. »Pozdravljen, Jim,« mi je pokimal doktor, »kaj je novega?« Nadzornik se je vzravnil in povedal je vso zgodbo, kot bi se jo bil naučil na pamet. Oba veljaka sta pohvalila nadzornika, jaz pa sem moral pozvoniti, da so prinesli piva in zame posebej še kos hladne pastete. Nadzornik in njegovi možje so se morali vrniti v službo, mene pa so povabili, naj prenočim na graščini.

31. Pri mizi smo ostali samo doktor, graščak in moja malenkost. Pogovarjali smo se o kapitanu Flintu. »To je bil najboljši krvočolčen morsk ropar, kar jih je jadrlo kdaj po morju,« je zaklical graščak Trelawney. »In če je zakopal zaklad in če bi zanj zvedel, bi najel v Bristolu ladjo. Vas, doktor, in tebe, Jim, bi vzel s seboj.« »Že prav,« je dejal doktor, »če nima Jim nič proti, odprimo sveženj!« Sveženj je bil zašit in zdravnik je moral prerezati šive. Zagledali smo knjigo in zapечат pergament.

32. Najprej smo si ogledali knjigo, ki je bila čudno počekana, polna računov in zapisov. Obsegala je dobo dvajsetih let in vsote računov so se vsako leto večale. Na koncu knjige je bilo pripisano: »Bones, njegovo premoženje.« »Stvar je jasna,« je zaklical mr. Trelawney, »to je tajna trgovska knjiga tega krvočolčnega lopova Bonesa, ki je bil Flintov pajdaš. Ta družina morskih gusarjev je plenila po širnih morjih ladje in metala ujetnike ribam za hrano.« »Res je, kot pravi,« je pristavil doktor.

Srednjeveški odnosi na dalmatinskem otoku

Sele 1933, ko je bila dokončana urejena agrarna reforma, so bili prebivalci dalmatinskega otoka Molata oproščeni davkov. Dotlej so morali lastniku otoka dati sedmimo vinogradniških in petino ostalih pridelkov.

Stiri leta kasneje so tamonji kmetje sklenili, da bodo na originalen način ohranili spomin na srednjeveške odnose na otoku. Na zvonik cerkve so namestili uro, pod njo pa vzdali ploščo, na kateri piše: »Za božjo slavo, za ponos vasi, za pouk mladini — so v spomin na zemljiško odvezo postavili to uro« (sledje podpisli kmetovi).

Prvi avtobus na Lisci

Dne 12. junija 1960 je avtobus TAM, last transportnega podjetja iz Vidma-Krškega, prvi pripeljal izletnike na Lisco, prav do Tončkovega doma. Sofer Ljotje Sinkovec je povedal, da je imel avtobus prevoženih že 51.000 km in da je z njim z lahkoto prispel do vrha. Danes ima prevoženih že 87.000 km in pravi, da bi se dospel na Lisco.

NEKAJ OKROGLIH

»VELIKO« NAREJENEGA
»Ali ste v vašem podjetju kaj ukrenili za tehnično zaščito pri delu?«

»Seveda smo! Poglejte, v tej le omari imamo jod, obliž in spirito!«

USPEH

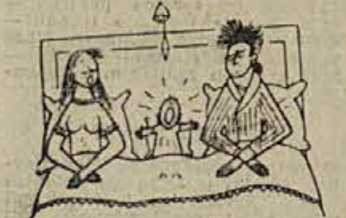
»Kako pa kaj Marjanca? Dobro uspeha na fakulteti?«
»Izvrstno! Pol fakultete nori za njo.«

DOMAČA ZARA

»Kaj pa imate v tistile krasni vazi na kaminu?«
»O, to je pepel mojega moža.«
»Pe-pel? Oprostite, prosim, nisem vedel, da je umrl.«
»Saj ni umrl, samo prelen je, da bi si vzel pepelnik, pa otrepa pepel s cigare kar v vazo.«

NESTRPNOST

»Zakaj pa vaš mož venomer pogleduje na uro?«
»Nestrpen je, pa šteje minute — septembra se bova

— Pa si vedno trdil, da ti kri-
žaji ugajajo!

— No, sestre pa ni doma! Šla
je na poročno potovanje...

JUNAK IZ LIKE

Nekako pred sedemdesetimi leti je reka izseljencev iz Like potegnila za seboj tudi komaj 10-letnega Marijana Matijevića. Doma je bil iz revne liške kamenite vasi. Kasneje je rad pripovedoval, da je njegov dom postal ves svet. Imenovali so ga »najmočnejši človek na svetu«. Preden pa si je priporil ta naziv in slavo, je moral marsikje krepko zavhati roka-ve in si služiti kruh. »Predori in tovarne so bili moja sola, kramp, sekira in pila pa pero in svinčnik,« se je spominjal svoje mladosti.

Ko je kot mladenič križaril po Ameriki, so mnogi v njem videli samo dobrega in nepogrešljivega delavca. Vendar se mu ni nihče rad postavil po robu. Zaslovel je kot najmočnejši človek. O njem in o njegovi moči so kmalu slišali razni menažerji. Razmišljali so, ali se ne bi dala njegova izredna moč izkoristiti kakor drugače. Začeli so ga vabiti v razne športne klube. Marijan je vabilo sprejel in se uril za nastop, razen tega pa se je tudi

sam pripravil. Tedaj se je začel: potoval je v Evropo, Afriko, Avstralijo in nastopal še po Ameriki.

Ko je nekdo zapustil gradbišče, kjer je delal skupaj z rojaki, je nekdo potožil: »Odhajajo naš najmočnejši delavci.« Takokrat so ga že vsi poznali. — O srečanju z nekim nemškim roko- borcec je Matijević pripo-vedoval:

»Ko sem delal v Nemčiji, sem nekdo zašel v cirkus, kjer je nastopal najmočnejši nemški roko- borec. Ta me je izzval in tresel sem ga na tla. V istem hipu me je že zgrabila nemška policija in me ukenila. Ko sem pretrgal lince, so sprva vsi osupnili. Vseeno sem se znašel v zaporu. Potem so me rešili moji izpodjetja, ker niso hoteli izgubiti najmočnejšega delavca.«

Prvi javni nastop je imel v Ameriki. Predstavili so ga za Avstril- jana Matijevića, ki je v slabih angleških odgovorih: »Jaz sem Hrvat!« Ko je nastopil, je njegova moč vsem za- prla sapo. In kaj so gledalci vide- li? Med prsti je vrtil »palčko«, težko 27 kg, na svoji glavi je raz- blijal kamenje. Z roko je zabil žele- lje v desko in zviljal železne pali- ce... 1904. se je pripravil za po- besen nastop v Turčiji in nastopil je v Rusiji. Povsod je zmagoval. Tri leta kasneje so ga povabili na Bakso, kjer je bil vsesokotni zlet. Za nasprotnike je dobil znane ita- lijske roko-borce in premagal vse po vrsti. Ko je gostoval na Ma- džarskem, se je seznanil z Ireno Kon in se 1914 tudi poročil. Ko je v Ameriki premagal še najboljšega tekmeča, so časopisi pisali: »Drugi Herkul«, »Moderni Samson«, »Raz- polaga z močjo 20 KS«. V Saint Louisu je še posebno navdušili ameriško občinstvo: dva para konj mu nista razklenila rok. Časopisi so pisali: »Če bi Matijević živel v Stari Grčiji, bi prav gotovo zmagal na vsaki olimpijadi!« In še: »Ta člo- vek vija železo, za kar je potreba- na moč 20 KS«. Z zobotvijo je takrat dvignil 50-litrski sod, poln piva, in z njim udarjal po drugem prav ta- kem sodu.

Matijević je bil prav zares močan. Ko so ga nekdo vpra- šali, kako da je tak orjak, je pokazal fotografske posnetke kosti svojih rok: v rokah je imel dvojne kosti.

Matijević je nastopil čez dva tisočkrat in prav tolikokrat zmagal. Ameriški klub »Athle- tic Comision« ga je odlikoval z zlato medaljo. Na njej je pi- salo: »Najmočnejši človek sveta«, na drugi strani pa »V spomin Marijanu Matijeviću, najmoč- nejšemu človeku na svetu.«

Po dolgi letih, ki jih je pre-

živel v tujini, se je Matijević tik pred drugo svetovno vojno vrnil domov. V Zupanji je ži- vel do smrti.

Med NOB ni nastopal. Sele po vojni so mogli domačini vi- deti »junaka iz Like«. Nastopal je za vojne sirote in zbral za- nejše čez 2 milijona dinarjev. Za take zasluge ga je Prezidi-

Jama pri Tobakovi hruški: zdaj že 105 metrov!

Ze dve leti raziskujejo jame in brezna v Mali in Veliki go- ri. Teh je okrog 50. Najbolj je privlačna jama pri Tobakovi hruški v Mali gori (kraj je dobil ime po tihotapcih, ki so baje tam v davnih časih pod votlo hruško skrivali tobak). Odkrili so jo pred vojno.

Letos so najprej prišli okrog 30 metrov globoko. 12. marca so se ribniškimi jamarjem pri- družili še ljubljanci, ki jih je vodil tov. Kunaver. Z za- družnim avtom so pripeljali opremo pred žrelo, ki je okrog 3 metre širok vhod v brezno. Potem so začeli raziskovati. S police v globini 50 metrov so spustili še 60 m dolgo lestev.

Anekdoti o Kennedyju

Novi ameriški predsednik Kennedy ina navada, da hodi po raznih uradih predsedstva, opazuje uradnike in jih spra- šuje kaj delajo. Nekega dne je dolgo opazoval mladega urad- nika in ga slednjit pobaral, s čim se ukvarja. Uradnik, ki ga ježilo to predsedniškovo »zasi- ševanje«, je odgovoril: »Pri- pravljam načrt, da bi pogljal v zrak Belo hišo (palaco pred- sedstva).«

»Dobro, dobro!« mu je od- govoril Kennedy, nato pa mu poslal iz svoje pisarne listek: »Docela se strinjam z vami, samo prosim vas, prej kot bo- ste Belo hišo poglali v zrak, me obvestite!«

Mali oglasi imajo v doma- čem tedniku zanesljiv uspeh — prepričajte se o tem!

ljudske skupščine odlikoval.

Ko je imel 73 let, je še na- stopal. Tokrat je tudi iskal tek- meca. Če bi zmagal, mu je ho- tel podariti vsa odlikovanja in tudi dobiček od prireditve. To- da nihče se ni javil, da bi se z njim boril. Kmalu nato je zbo- lel. Iz Beograda so mu javili, da ga bodo upokojili, če želi,

pa je odgovoril: »To mi pove, da mi bo pomagala naša socia- listična domovina tudi takrat, ko ne bom mogel več nastopa- ti... Zda sem še vedno spo- soben.«

Njegovo pismo je prispelo v Beograd 25. oktobra 1951. Dva meseca zatem so časopisi pi- sali: »Umrli je Marijan Matije- vić — junak iz Like.«

(Po »Ličkih novinah«)

Strokovnjaki nekega podjetja v amerškem mestu Minneapolisu so izdelali aparat, ki pretvarja izgovorene besede v infrardeče žarke in jih nato oddaja. Na sliki je ročni model, ki lahko pošlje znake do šest kilometrov daleč. Večji aparati imaj radijs do 35 kilometrov. Oba modela bosta najbolj uporabna v vojski in pri policiji. Pogovor lahko seveda sprejema samo tisti, ki ima ustrezen sprejemni aparat.

Iz zemlje se je počasi pokazala stranica čolna. Kopali so še eno uro. Gorčakov se je zbral in rekel jezno: »Dovolj je! Počivajta! Takoj morata v šot- tor in se naspiti. Čoln ne bo nikamor po- begnil.«

»Ne!« je rekel Saša. »Jaz bom kopal na- prej.«

Gorčakov je odšel, Kolja pa je rekel Sašu: »Saša, pojdiva večerjat. Hočeš?«

»Le pojdi... pridem za tabo.«

Ko je Kolja povečeval, je rekel Gorča- kovu:

»Stric Georgij, napolnite kotliček, bom od- nesel Sašu.«

»Tako!« Gorčakov je napolnil kotliček. »Na, odnesi!« Toda Kolja, naslonjen na štor, je že spal. Gorčakov ga je odnesel v šotor in se nasmejati: »Ali je vredno, da igram pe- stunjo? Morda je to vse zama,« je zamrmral in odnesel Sašu večerjo.

Saša, naslonjen na kljun čolna, je tudi spal.

»No, tudi ta je omagal,« se je v sebi na- smejal Gorčakov. Odložil je kotliček in šel, da potegne dečka iz jarka. Lahko bi ga od- nesel v vodo, pa se sploh ne bi zbudil!

Komaj pa je prišel do njega, je Saša spre- govoril:

»Kolja, si prinesel? Usedel sem se, da se malo odpočijem.« Vtem pa je zagledal Gorčakova:

»O, to ste vi, stric Georgij!«

»Na, popij malo juhe,« mu je Gorčakov dal kotliček.

Saša je lakotno použil večerjo in spet pobral rovnico.

»Kaj pa počneš, Saša? Pojdiva spat.«

»Se malo bom kopal,« je odgovoril Saša. Toda utrujenost ga je premagala. In roke so se mu povesile.

»Pojdiva,« mu je rekel Gorčakov. »Saj razumeš, da te ne morem pustiti samega tu- kaj. Zaspal bi in se prehladil. Jaz pa sem obljubil tvoji mami, da bom pazil nate.«

Saša je molče odšel v šotor, vzel odejo in šop sena pa zavil nazaj.

»Ne pustim te tja!« mu je Gorčakov zapri- pot. »Spat moraš v šotoru.« je rekel ves za- dihan.

»Spal bom pri čolnu,« je potihno odgovoril Saša in obšel Gorčakova.

Naslednji dan so čoln odkopali. Predmeti so šli iz rok v roke. Saša je takoj vzel potni dnevnik. Še Kolju ni pustil, da bi pogledal vanj.

»Najprej ga bom prebral jaz... je potihno rekel prijatelju, ki ga je proseče gledal.

Stvari so bile slabo ohranjene, ker jih je bila zasula vlažna zemlja. Puška je bila skrivljena.

Gorčakov je čakal, kaj bo Tropinlov sin sedaj ukrenil.

Saša se je odmaknil od taborišča in dolgo prebiral očetov dnevnik. Oče ni točno zapisal, kje je našel sanit, toda po neki beležki se je Saša spomnil, katerega dne je oče odkril ko- vinski rudo. Na osnovi datuma v dnevniku je Saša določil kraj, kjer je oče moral biti tisti dan, in se preplašeno obrnil. Tam je že stala ograja, o kateri je Saša slišal, da jo skrbno čuvalo. Torej tam že kopljejo sanit. Saša se je zamislil.

Ce bi mogel najti malo sanita, bi nemara lahko uresničil očetov sen in dobil modri žarek. V očetovi beležnici je formula Mama se je spominjala, da je oče govoril o neka- kem modrem žarku, ki ga je opazil med neurjem. Kaj če bi preiskal še pečino?

Kolja je prišel k njemu in ga potihno vpra- šal:

»Si prebral?«

»Sem...« je zamisljeno odgovoril Saša.

»Kako je z modrim žarkom?«

»O njem ni nobene besede.«

»Nobene?«

Saša je vzdihnil in nevoščljivo pogledal Gorčakova: »Poglej, kako mu je lepo! Leži na pesku in se sonči.«

»Pravi, da se že dolgočasim, ker ni več pra- vega dela, kar smo našli čoln,« je rekel Kol- ja. Nagnil se je prijatelju na uho in na- daljeval: »Veš, o čem mislim? O modrem žarku! Če bi ga našli, pravi, bi zasloveli po vsem Donbasu. Pravi, da se nekolikani spo- zna v kemiji in če bi dobili košček sanita, bi poskusili... Pa v dnevniku res ničesar ne piše o sanitu? Kje ga je našel. kakšen je in podobno?«

»Niti besede, poglej,« mu je Saša dal dnevnik. »Preberi! Samo za zdaj niti besede stricu Georgiju. Midva sama bova odločila, kako in kaj!«

»Pravi!« je privolil Kolja in začel prebirati dnevnik.

Saša se je kopal v reki, Gorčakov pa je kupal ribjo juho. Sinoči so bili nalovili veli- ko rib. Kolja je bral dnevnik in se na neki strani ustavil: »Usnjena torba, škaticla vžigalica in pas z naboji. vse je ohranjeno je pisal Tropin. Kaj to pomeni? Škaticla vžigalica in pas, oboje zgubljeno v pečini? Kaj pa če je v tej škaticli ali v pasu košček sanita?«

Kolja je skočil na noge in pomahal Saši. Prijatelj je takoj pritekel.

»Usedi se in poslušaj,« mu je rekel Kolja in povedal o svoji domnevi.

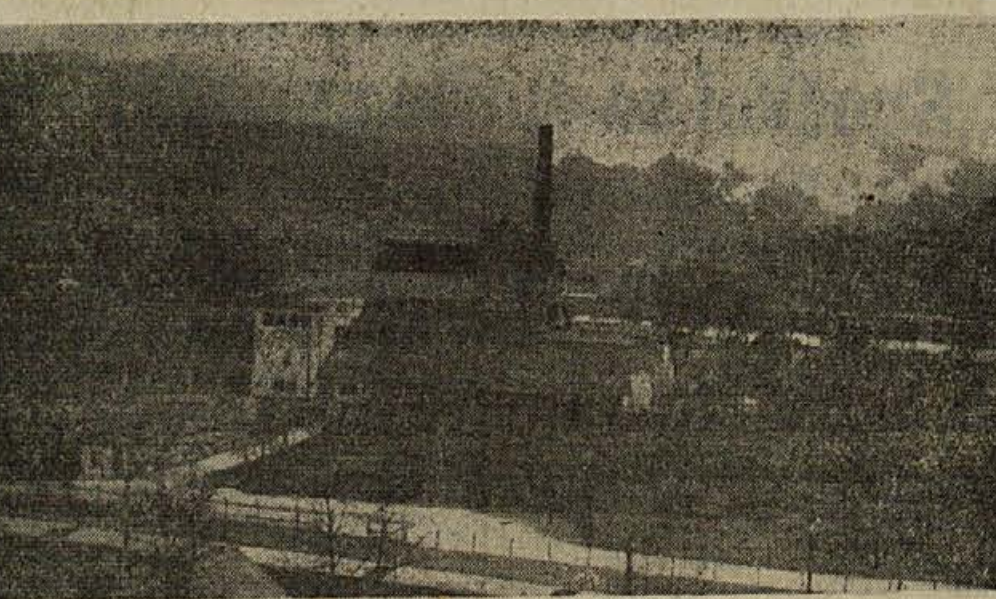
»Hej, zarotnika!« je zaklical Gorčakov.

»Dovolj sta se našepetala! Saj bom še mi- silil, da me hočeta ubiti.«

»Kaj vam pa pada v glavo, stric Georgij?« je vznemirjeno odgovoril Kolja. »Midva se pogovarjava, kam bi potovali dalje,« je dodal in zardel sprčo svoje laži.

»Kamor nas bodo oči nesle, tja bomo šli,« je veselo odgovoril Gorčakov. »Hajdi, pojdemo do mesta, od koder se je bil očka spustil sem.«

Ali poznate domače kraje?

DRAGI PIONIRJI IN PIONIRKE!

Vse kaže, da je bila zadnja naloga med lažnimi — dobili smo namreč kar 128 rešitev, med katerimi je bilo le nekaj nepravilnih. Odgovorili je bilo treba takole: 1. SEMIČ, 2. OBRAT IEV Vatača pri Semiču; 3. s kmetijstvom in vinogradništvom. — Zreč je izžrebal tri nagrade: 1. nagrade — 1000 dinarjev, dobi: Anton Mrvič, Osojnik 16, p. Semič, dve knjižni nagradi pa bosta dobila po pošti: Bojan Jakša, 5. razred osnovne šole, Semič in Milka Pezdire, 5. razred, Stražnji vrh, p. Črnomelj.

Danes objavljamo novo slikovno uganko: do torka nam odgovorite na naslednji vprašani:

1. Kaj predstavlja slika? 2. Kaj izdelujejo v tej tovarni?

Na ovoj, v katerem boste poslali kmetijsko napisano rešitev, napišite SLIKOVNA UGANKA. Zadnji rok za sprejemanje rešitev: torek, 4. aprila.